

יוזמת בר"ל

ברית רשויות ליברליות

חזון רעיוני - יישומי 10/23

"זיכרון ריקה" – מיכאל קובנר. הציור מוגש עם תמיכתו של האמן ביוזמה.

"אם ישראל רוצה להמשיך להתקיים, צריך עוד תל אביב"
(רון חולדאי, הארץ 21.9.23)

**"באם אנחנו באמת רוצים להתמודד עם משמעויות הסדר הישראלי החדש
הרי שעלינו להישיר אליו מבט אמיץ".**
(נשיא המדינה, רובי ריבלין, נאום השבטים 7.6.2016)

עיקרי היוזמה

אנחנו נמצאים ברגע מכונן בחיי מדינת ישראל. אל מול עינינו מתהווה ישראל חדשה, שבטית. כל שבט מנסה למקסם את השפעתו, לעתים קרובות על חשבון אורחות חייו של שבט אחר. גם השבט הליברלי נדרש להגדיר מחדש את מקומו במארג השבטים, את זהותו, ערכיו, יהדותו. הציבור הליברלי נמצא בתהליך מואץ של מעבר מאוסף יחידים לחברה.

הרעיון

יצירת מרחב חיים ליברלי, בניהול אוטונומי, שיחיה לצד מרחבי חיים ערביים, חרדיים ומסורתיים במדינה אחת - עם צבא אחד ודגל אחד – תוך מעבר לחוזה חברתי חדש: חִיָּה וְתִן לחיות.

מכל עיר לבדה לברית ערים חזקה

ניהול אוטונומי מבוסס קיים למעשה בישראל לחרדים, למתנחלים ולחברה הערבית. הגיע הזמן שגם הציבור הליברלי יהנה מניהול אוטונומי מבוסס. בר"ל היא ברית וולונטרית של הרשויות הליברליות בישראל שמטרתה להיות כוח פוליטי-חברתי-כלכלי אל מול ניסיונות הכרסום בצביון הליברלי של תושבי הרשויות. הברית תפעל מיידית הן כחומת הגנה כנגד כל ניסיון להדרת נשים, כגידול בזכויות להט"בים והכנסה של תכנים לא ראויים למערכת החינוך והן לחיזוק והטמעת הערכים הליברליים בישראל.

מיידיות

המחנה הליברלי זקוק כיום לרעיונות הניתנים ליישום מייד. היתרון ברעיון המוצב כאן הוא שניתן ליישם אותו כבר מחר בבוקר. לא נדרשת חקיקה מיוחדת אלא התארגנות מהירה אל מול שטף האיומים. מודל **נעים בסופ"ש** המאפשר תחבורה ציבורית בשבת הינו דוגמא למה יכולות לעשות רשויות הפועלות ביחד. אנו שואפים לשכפל את הרעיון לשלל תחומי החיים העירוניים: חינוך, תחבורה, עסקים ומשפט ועוד.

מדינה אחת

ניהול אוטונומי מקומי יאפשר לנו לחיות פה ביחד כישראלים, במדינה אחת, עם דגל אחד וצבא אחד בצורה חיובית, מכילה ומכבדת, ללא כפייה הדדית תוך שמירה על זכויות האדם וכבוד האדם של כלל האזרחים. בכל המרחבים והבריתות שקיימים ושיקומו בעקבותינו ישמרו ערכי היסוד של כבוד האדם וחירותו, ברוחה של מגילת העצמאות. כמובן שבין

המרחבים יתקיים חופש תנועה ומעבר חופשי כמו היום.

מסתכלים קדימה באחריות

במשך 75 שנים החברה הליברלית היתה נדבך מרכזי בהתפתחותה של המדינה. ברית הרשויות הליברליות רואה חובה לעצמה להמשיך ולעצב את המדינה, ערכיה, בטחונה, בריאותה וכלכלתה גם ב-75 השנים הבאות. המפעל הציוני המופלא שקם כאן אחרי 2000 שנות גלות חייב להימשך עם המעוף והתעוזה שהוביאו איתם האבות המייסדים. ישראל לא תוכל לעמוד איתן בלי איזון בין השבטים השונים. אנו חייבים לטפח ולחזק את הרגל הליברלית של השולחן הישראלי, שהלכה ונחלשה בשנים שחלפו. עלינו לדאוג שגם הרגליים האחרות בשולחן השבטים יקבלו את מקומן, כי רק כך ישאר השולחן יציב.

לפרטים בקרו בדף [הפייסבוק](#) מוזמנים לפנות אלינו ישירות גם דרך [המייל](#)

"אם ישראל רוצה להמשיך להתקיים, צריך עוד תל אביב"

רון חולדאי – ראש עיריית תל אביב - הארץ 21.9.23

צילום: מוטי מילורד

"אני שייך לדור שלמד את מחירה של היוהרה על בשרו. למעשה, היינו חלק מהחטא. אחרי הניצחון של מלחמת ששת הימים נשטפה כמעט כל מדינת ישראל בתחושה שהיא בלתי מנוצחת. אלינו, הטייסים, התייחסו בהערצה. אבל מה שהתרסק כשפרצה מלחמת יום הכיפורים לא היה האגו שלנו.

שתי מלחמות העמידו את קיומה של מדינת ישראל בסכנה ממשיה: מלחמת השחרור ומלחמת יום הכיפורים. האחרונה לימדה אותנו להטיל ספק בכל מה שידענו. היא קרעה קרע בביטחון היהיר שהולידה מלחמת ששת הימים, ואולי טוב שכן, אבל היא גם קרעה קרע ביכולת להאמין בלב שלם בצדקת דרכם של המנהיגים שמובילים אותנו.

הלקחים הללו, אני מודה, מכים בי ומכאיבים לי בתקופה האחרונה כמו פצעים שנפתחו מחדש. זה לא מפליא שרבים כל כך מאחיי לנשק במלחמה ההיא לוקחים חלק עקבי ונחוש במאבק נגד ההפיכה המשטרית. מאז המלחמה ההיא לא דאגנו כך למדינה שלנו ולעתידה.

זו מלחמה מסוג אחר, מלחמה פנימית. לא יועילו בה מטוסים או טנקים, חיילי רגלים או מערכות מודיעין מתוחכמות. בטווח הקצר שומרים על המדינה שלנו כל המוחים והמוחות שעומדים בקפלן כיכר הדמוקרטיה ובכל צומת אחר, שבוע אחרי שבוע. אבל כדי לנצח אי אפשר לחשוב רק על הטווח הקצר. ובטווח הארוך ננצח רק באמצעות מגדלורים.

לא סתם סמלה של העיר תל אביב־יפו הוא מגדלור. זהו מגדלור של דמוקרטיה וחופש, עיר שיש בה מקום לכל, גם לכל קבוצת מיעוט – בלי הבדל דת, גזע ומין, בדיוק כפי שנכתב במגילת העצמאות, מסמך היסוד שלנו. מגדלור של חינוך עירוני שאהבת אדם ועם ומדינה נמצאים בראש מעייניו. מגדלור של חדשנות, שלא יכולה להתקיים בלי חופש מחשבה. מגדלור של תרבות ואמנות, שזקוקות לחופש ביטוי, לחוש ביקורת ולחשיבה פורצת גבולות – כל הדברים שעליהם עומדת גם דמוקרטיה. תל אביב־יפו היא מגדלור של כל אלה ושל דברים רבים נוספים.

אם ישראל רוצה להיות מדינה בת־קיימא – המדינה שחלמו הדורות שעלו אליה, המדינה שבני דורי נשבעו להגן עליה ושהדורות שאחרינו נאבקים כדי לחיות בה – תל אביב־יפו לא מספיקה. אנחנו צריכים עוד ועוד ערים, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות שכולן מגדלורים של דמוקרטיה ליברלית, הומניסטית, מכילה, שואפת לשוויון. מגדלורים של שאיפה תמידית לשיפור בתוך המסגרת הברורה שהתוו לנו האבות והאמהות שייסדו את מדינת ישראל.

חטאנו שוב בחטא הגאווה כשחשבנו שהדמוקרטיה היא דבר מובן מאליה. שהיא תחזיק מעמד בלי שנעמוד על המשמר. טעינו לחשוב שליברליות לא צריכה גבולות. שיהיה בסדר, שמדינת ישראל חזקה מספיק. שלא משנה מהן המחלוקות בינינו, נצליח כולנו לזכור שיש לנו היסטוריה משותפת ויש לנו עתיד משותף וצריך לעבוד בשבילו, ביחד. טעינו. שוב טעינו.

מלחמת יום הכיפורים לימדה אותי שאפשר ליפול עמוק, לספוג מכות אנושות ובכל זאת לקום מחדש ולהמשיך קדימה. חלק מחבריני איבדו בה את חייהם, חלק נפלו בשבי וחזרו שונים. חלק נפצעו פיזית או נפשית. נלחמנו כי לא ידענו אחרת, אבל כן ידענו שיש לצדנו מי שחולקים איתנו ערכים משותפים, אהבה ודאגה ואחריות לבית המשותף שלנו. 50 שנה אחרי מלחמת ההתכחחות, ההיא אנחנו נלחמים שוב למען העתיד של כולנו. אבל הפעם אי אפשר להסתפק במלחמת ההווה, חייבים גם לבנות, לחנך, לבצר את העתיד. מגדלור ועוד מגדלור ועוד מגדלור – כדי שמדינת ישראל לא תאבד את עצמה בתוך הסערה. כדי שתהיה חייבת לשוב הביתה. לעצמה.

תוכן

עיקרי היוזמה

קצת עלינו

מילות פתיחה

גוף

1. ישראל 2023

דמוקרטיה שחייבת עדכון גרסה

למי לא נשאר

מאוסף יחידים לחברה ליברלית

2. חזון יוזמת בר"ל

3. מטרות הברית

היום שאחרי כינון הממשלה הבאה

4. מדינה אחת, צבא אחד, דגל אחד

5. מריכוז לביזור

חינוך

מודל האיחוד האירופי

לא עוזב את העיר – תושב חוץ

יוזמה בקוד פתוח

6. מעשיות ומידיות

7. מליאת הרשויות הליברליות הראשונה

דמוקרטיה השתתפותית

נפש

8. היהדות הליברלית

ט"ו עיקרי היהדות הליברלית/אסא כשר

9. האמנה הליברלית/ יובל קרניאל

10. יישום והטמעה

רוח

11. תרבות ליברלית

שיר סיום: עשי מה שאת אוהבת/מאיר גולדברג

נספח

12. סדרת המאמרים של יובל קרניאל ונעם מנלה בהארץ

13. גלו את רוח עירכם

קצת עלינו

ד"ר יובל קרניאל – משפטן ועו"ד. חוקר תרבות חברה ותקשורת. מרצה בכיר באוניברסיטת רייכמן, לשעבר רקטור בצלאל האקדמיה לאמנות ועיצוב. ממייסדי התנועה לחופש המידע ותנועת ישראל חופשית. מחבר משותף עם עמית לביא דינור של הספר "משבר אמון" - השתקפותו בתקשורת ובפוליטיקה (רסלינג 2002)

נעם מנלה – חוקר תודעה דיגיטלית. יועץ ומלווה ארגונים מובילים, מרצה באוניברסיטת רייכמן בבית הספר לתקשורת במסלול תודעה והשפעה, סופר שחמט בינלאומי ומחבר ספר העיון "הקוד היצירתי" (ידיעות אחרונות 2008).

עו"ד מוטי קריסטל – מומחה למשא ומתן וניהול משברים. מרצה בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת רייכמן.

נעה מנלה – מנכ"לית ארם (מרכז רפואי רב תחומי לרפואת א.א.ג.), חברה לשעבר בפורום לאסטרטגיית על למדינת ישראל בתחומי חינוך, מדע וטכנולוגיה, זוכת פרס האתגר של עיריית תל אביב על ייסוד וניהול "הפרח בגני" - מרכז מתבגרים ראשוני מסוגו, בוגרת בהצטיינות לימודי M.A באוניברסיטת תל אביב, בתוכנית למנהל ומנהיגות בחינוך.

ד"ר עמית לביא דינור – דיקנית בית הספר לתקשורת באוניברסיטת רייכמן, חוקרת ערכים ואידיאולוגיה בתכנים ויזואליים ובתרבות הדיגיטלית. לשעבר חברה במועצת הקולנוע וחברת מועצת הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו.

ניר ברטל - ראש מועצת אורנית מאז 2018, טייס בחיל האוויר. בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב ותואר שי במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים. ניהל את תחום ביטוחי חבויות ברשות שוק ההון ביטוח וחסכון.

מילות פתיחה

הרעיון בבסיס היוזמה המוצעת כאן אינו קל לעיכול ודורש פתיחות, מחשבתית ורגשית. לא פשוטה ההפנמה שתם עידן "כור ההיתוך" והאתוס "כוחנו באחדותנו" שליווה אותנו מקום המדינה. ישראל התפצלה לשבטים - כפי שאמר הנשיא לשעבר רובי ריבלין בנאומו המכונן ב-2016 - והפערים בין השבטים הפכו למלחמת ערכים שמאיימת לגלוש למלחמת אזרחים או לבריחה המונית. בסיס היוזמה שלנו הוא מעבר לחוזה חברתי חדש: **תָּהָּ וְתָן לְחַיִּים**. מדינה אחת עם כמה מרחבי חיים בעלי צביון מובהק בניהול אוטונומי מירבי, ביניהם מרחב חיים ליברלי.

שתי מילות המפתח שלנו הן **צביון וביזור**.

רעיון בסדר גודל כזה מטבעו מעלה התנגדויות, ודורש אומץ. אבל מהי האלטרנטיבה, להשאיר את המצב הקיים על מכונו? **להמתין להחלפת השלטון עוד שנתיים, שלוש, חמש שנים?** הרעיון שלנו נולד מתוך כיבוד השונה וכבוד לערכיו אך גם מתוך כבוד לערכינו אנו והצורך לשמור עליהם. אנחנו מאמינים כי הורדת מוטיב הכפיה הן הדתית מחד והן החילונית מאידך תחזק אותנו ותאפשר לישראל לשגשג כלכלית, חברתית ובטחונית.

החזון המוגש לכם מסודר על-פי שלושה מאפיינים: **גוף, נפש, רוח**.

גוף - כלל ההיבטים הקשורים לצרכים הפיזיים שלנו - בריאות, ביטחון, כלכלה, תשתיות ואיכות סביבה. **נפש** - כלל ההיבטים הקשורים לצרכים הנפשיים ולערכים שלנו כחברה - דאגה לחלשים בגוף ובנפש, הזהות היהודית הליברלית, טיפוח דור המשך בריא ובעל מסוגלות, מוביליות חברתית ומקום לקבוצות שונות ומגוונות.

רוח - כלל ההיבטים הכוללים יצירה ורעיונות בני אלפי שנה לצד תרבות, אמנות מוזיקה ומדע מתפתחים, חדשניים, עכשוויים.

גור

ישראל 2023

במדינת ישראל כיום ישנה קואליציה בעלת שותפים עם תפיסות עולם דתיות, תפיסת עולם אידאולוגיית שמרנית, מנהיגות נחושה, מוסדות מאורגנים ועיתרי תקציב ורשת של אנשי שטח אקטיביים. מערכת החוק והערכים הליברליים והדמוקרטיים מותקפים חדשות לבקרים בחסות הדמוקרטיה.

דמוקרטיה שחייבת עדכון גרסה

השיטה הפרלמנטרית בישראל עוצבה בשנת 1948. בחופזה, תוך כדי לחימה, ללא חוקה פורמלית, כאשר הישוב מנה כ-780,000. היו אז 120 חברי כנסת. כעבור 75 שנה, אנחנו קרובים לעשרה מיליון אזרחים אבל עדיין 120 חברי כנסת. אזרחי ישראל הולכים אחת לכמה שנים להצביע לרשימות מפלגתיות ארציות, חלקן לא דמוקרטיות, כאשר בין בחירות לבחירות עושים נבחרי הציבור במדינה כרצונם, ללא מנגנוני בקרה ודיווחיות נאותים, ללא חוקה, ללא שקיפות, ללא מנגנונים או מסורת של נטילת אחריות.

בנוסף **הממשל בישראל נחשב לאחד הריכוזיים בין מדינות ה-OECD ביחסי ממשל ורשויות מקומיות**. דבר שמעניק לממשלה כוח מופרז. על שיטה זו כבר יש מדבקה של "פג תוקף". היא אינה מסוגלת לייצר הנהגה ומוסדות הזוכים לאמון. אמון הציבור במפלגות, בכנסת ובממשלה הגיע מזמן לשפל, בלי קשר לזהות הנציגים. השיטה עצמה פגומה ומקרעת.

למי לא נשאר?

סבתא ישראל(ה) בישלה דייסה של ניהול אוטונומי. נתנה לחרדים אפשרות לנהל את חייהם על-פי השקפת עולמם וערכיהם - נתנה להם רבנות ראשית עם מונופול על נישואין וגירושין, נתנה להם זרם חינוך ללא לימודי ליבה – נתנה גם למתנחלים חיים על-פי מערכות חוק שונות משלנו וזרם חינוכי המתאים לערכיהם (חמ"ד), נתנה גם לערבים זרם חינוכי ואוטונומיה תרבותית בלא מעט נושאים. למי לא נשאר? לציבור הליברלי שכפוף באופן מוחלט למערכות המדינה הכלליות.

מאוסף יחידים לחברה ליברלית

אנחנו נמצאים ברגע מכונן בחיי מדינת ישראל. אל מול עינינו מתהווה ישראל חדשה, שבטית. כל שבט מנסה למקסם את השפעתו, לעתים קרובות על חשבון אורחות חיו של שבט אחר. משחק סכום אפס. גם הציבור הליברלי נדרש להגדיר מחדש את מקומו במארג השבטיים, את זהותו, ערכיו, יהדותו. השבט הליברלי המתהווה נמצא בתהליך מואץ של מעבר מאוסף יחידים לחברה מאורגנת חברתית-פוליטית-כלכלית.

במשך שבועות ארוכים מאות אלפי אנשים יוצאים להיאבק על עתידם, עתיד ילדיהם ונכדיהם. הם עושים זאת באמצעות הפגנות, פעולות יצירתיות, מוטיבציה אדירה ונחישות. המשימה המרכזית היתה בלימת ההפיכה המשטרית אבל לצידה הופיעו קבוצות שנאבקות כנגד הדרת הנשים, כגיעה בזכויות הלהט"בים, הדתה של מערכת החינוך ועוד. לכך מתלווה התבוננות פנימה אל מאפייני החברה אליה הם מרגישים שייכים ואל זהותם הישראלית, הליברלית והיהודית.

המאבק ההירואי נחל הצלחות לא מועטות, אבל לאחר מעבר חוק 'ביטול עילת הסבירות' ברוב של 64-0, נראה שהגיע הזמן לעבור שלב, **מבלימה ליוזמה**, מ"מה לא" ל-"מה כן". הגיע הזמן לבנות את המדינה מחדש, כך שתתאים לחברה בעלת מאפיינים שבטיים מובחנים.

כמו שלחרדים יש את מאה שערים ובני ברק, לערבים את אום אל פאחם ולמתנחלים את יהודה ושומרון, לנו יש את תל אביב, גבעתיים, קרית טבעון, הוד השרון ועוד.

חזון יוזמת בר"ל

מדינה אחת, צבא אחד, דגל אחד בה מתקיימים, זה לצד זה, מרחבי חיים בעלי ערכים שונים
בניהול אוטונומי בתחומי החינוך, המשפט, הכלכלה והתרבות. ממצב של מלחמת תרבות
וערכים ל-תְּיָה תָּן לקיות.

מטרות הברית

יוזמת בר"ל נועדה ליצור **כוח פוליטי-כלכלי-חברתי** באמצעות הקמת ברית של הרשויות הליברליות בישראל. הברית הליברלית תשמש כחומת מגן אל מול ניסיונות של שינוי הצביון בערים כמו שקורה בבית שמש ובטבריה. בר"ל תפעל למען ניהול אוטונומי בתחומה בתחומים כמו חינוך, סביבה, משפט, כלכלה ותרבות. גם בשאר המרחבים והבריתות שיקומו בעקבותינו או שכבר קיימות (השמרנית, הדתית, הערבית) ישמרו ערכי היסוד של כבוד האדם וחירותו, ברוח מגילת העצמאות.

הברית תפעל ליצירת **מכנה משותף רחב ככל שאפשר בתחומי החינוך והמשפט** אך תכבד את זכותם של אחרים ואת זכותה לחנך גם על-פי דרכה. ביזור מהסוג הזה יאפשר לנו לחיות פה ביחד כישראלים ללא כפיה הדדית תוך שמירה על זכויות האדם וכבוד האדם של כלל האזרחים וחיצוק המבנה החברתי והדמוקרטי של המדינה.

הברית תפעל **לשמירה על המאחזים והנכסים הליברליים בתחום המוסדי** (בדומה למה שנעשה בלשכת עורכי הדין): ברשויות המקומיות, בוועדי עובדים, בהתאחדות הסטודנטים, במוסדות תרבות חברה וספורט ועוד.

הברית **תתנגד לכל כרסום בערכים הליברליים** (הדרת נשים, פגיעה בזכויות הלהט"בים). היא תפעל בכל כוחה כנגד כפיה דתית (השבתת הרכבת הקלה בסופ"ש, סגירת עסקים) ותמנע מתכנים אנטי-ליברליים להיכנס למערכת החינוך (דוקטרינת אבי מעוז).

מהגנה ליוזמה - הברית תפעל **לחיצוק הזהות הליברלית בשטחיה** ובישראל כולה באמצעות חינוך הומניסטי, מרחב חיים חופשי, שיויוני ופתוח לכולם.

היום שאחרי כינון הממשלה הבאה

המערכת הפוליטית בישראל מתאפיינת בחוסר אמון ובחוסר יציבות קיצוניים. ניתן לשער שאנו לפני שינוי נוסף שיגיע בבחירות הבאות. יתכן שהמטוטלת הפוליטית תפנה לעבר המרכז החילוני. במידה והנחה זאת תתממש, יפתח חלון הזדמנויות לעיצוב מחדש ובר קיימא של הדמוקרטיה הישראלית. קביעת מסגרות וכללי משחק שישמרו על מדינת ישראל כמדינה

חילונית, נאורה ומתקדמת אל מול השינויים הדמוגרפיים הצפויים ב-20-15 שנה הקרובות. אלו מחייבים רעיונות (פוליטיים, משפטיים, תודעתיים, ציבוריים) חדשים. כדי שהממשלה הבאה תוכל לפעול מיידית, עלינו לפעול כבר היום ולהכין את התשתית הרעיונית והמקצועית, לה אנו קוראים **'מערכת ההפעלה הדמוקרטית החדשה'** אותה תוכל הממשלה ליישם עם היבחרה. אחד הרעיונות המרכזיים אליהם תחתור הברית זה תוספת של **בחירות אזוריות** למערכת הדמוקרטית הישראלית, והקמת רובד שלטוני על-אזורי נוסף.

מדינה אחת, צבא אחד, דגל אחד

בר"ל היא יוזמה לניהול אוטונומי מבוזר. המטרה אינה לפרק את ישראל מנכסיה הגדולים. נהפוך הוא. חיה ותן לחיות יפחית את מפלס האיבה, החשדנות והכעסים ויגביר את שיתוף הפעולה בין מרחבי החיים השונים. כמובן שבין המרחבים מתקיים חופש תנועה ומעבר חופשי כמו היום.

ישראל נשארת מאוחדת עם צבא אחד ובית משפט עליון שיקבע את הנורמות הכלליות במרחבים המשותפים לכולם, דגל אחד והמנון אחד. לצד אלה יתקיימו מוסדות משותפים ותשתיות ארציות כמו נמל התעופה, מתקני התפלה וכו'.

מהיפרדות לנפרדות מאפשרת. ניתן להמשיל את החזון של בר"ל למשפחה גדולה שבה כל ילד שבגר, חי את חייו לפי רצונו בדירה משלו, אבל המשפחה נותרת מלוכדת ומתקיימת בה מערכת של כבוד, סובלנות וערבות הדדית, עם ארוחות שישי משותפות. זוהי לא היפרדות בה כל אחד חי לבד בבדידות, זוהי נפרדות מאפשרת.

נמשיך לממן אותם?

הרשויות בעלות הצביון הליברלי הן היותר מבוססות כלכלית במדינת ישראל. מכאן יש להן תפקיד חברתי וערכי והוא לתמוך ולהעצים רשויות יותר מוחלשות. גם את הרשויות החרדיות לא נפקיר, אבל עליהן להתחיל, בתהליך רב-שנתי לקחת יותר אחריות על ניהול חייהם גם הכלכליים. הרשויות הליברליות החזקות יסבסדו את החלשות יותר בתהליך של **תמיכה כלכלית פוחתת** עם יעדים שיעודכנו אחת ל-5 שנים. לאחר 15 שנה יקבעו שיעורי התמיכה ויעדי התעסוקה ל-15 השנה הבאות. התנאים לסבסוד ולתמיכה, יכולים להיות בין היתר, שותפות בנטל - שירות צבאי או לאומי.

מריכוז לביזור

ישראל היא אחת המדינות הריכוזיות ביותר בקרב מדינות ה-OECD ביחסי ממשל - רשויות מקומיות. במדינות ה-OECD תהליכי הביזור הביאו לעלייה בביצועים הכלכליים של מרחבי החיים האוטונומיים. ה-OECD פיתח עשר המלצות מעשיות לתהליכי ביזור אפקטיביים Making (Decentralization Work - a Handbook for Policy Makers; OECD 2019) המלצות אלו יהוו בסיס לעבודה אל מול מקבלי ההחלטות (חוזה ממשלי וחברתי ל-75 השנים הבאות לישראל - כרוף יוג'ין קנדל, רון צור).

חינוך

הברית תאבק במלוא עוצמתה כדי שילדיה ילמדו תכנים הומניסטיים, פלורליסטיים, נאורים, דמוקרטיים ומדעיים ולא כאלה שנגועים בגזענות, שנאה לאחר או לאומנות. בר"ל תחנך לדמוקרטיה וליהדות ליברלית ותלמד את התנ"ך, שפינוזה, הרמב"ם ולצידם את הקוראן והברית החדשה. בר"ל תפעל למען תוכנית לימודים מוסכמת ומשותפת לכל ישראל, המחזקת את הדמוקרטיה תוך מתן דגש לערכים הומניסטיים משותפים למדינה היהודית והדמוקרטית כולה.

מודל האיחוד האירופי

ברית הרשויות הליברליות תקים מוסדות משותפים בדומה לאיחוד האירופי. אחד המוסדות המרכזיים יהיה מרכז מחקר וידע יישומי להעצמת הערכים הליברליים בישראל. הברית תקיים דיאלוג רעיוני ומעשי וערכי עם הדמוקרטיה הארצית. הברית תקדם מעבר ממציאות של חוסר מספק בבלמים ובאיזונים למציאות של מרחב דמוקרטי מאוזן יותר. הברית תתמוך בכינון חוקה חדשה לישראל, הקמת "בית נבחרים" תחתון אזורי ועל מפלגתי ושמירה על ישראל כולה כמדינה יהודית ודמוקרטית ברוח ערכי מגילת העצמאות. באמצעות למידה מהמודל האירופי תוכל ישראל ליישר קו עם מדינות מתקדמות במערב.

"לא עוזב את העיר" - תושבות וירטואליות

מאחר והחלוקה הגיאוגרפית של השבטים אינה מובהקת, נשאלת השאלה מה יהיה גורלם של תושבים חופשיים וליברליים שגרים במקומות שאינם במסגרת הברית הליברלית, למשל בבית שמש, או חרדים המתגוררים בתל אביב. התשובה לשאלה הזאת נעוצה באפשרויות הטכנולוגיות שלא היו עד לפני כמה עשרות שנים, כשהקרבה הגאוגרפית היתה הגורם המכריע בקשרים בין קהילות (הקנטונים בשווייץ).

העידן וירטואלי כותח בפנינו אפשרויות חדשות ויצירתיות לחשיבה מחוץ לקופסא הגאוגרפית. אנחנו גרים בחדרה וקונים בעלי אקספרס, לומדים כיסית בבאר שבע אך עובדים כנוודים דיגיטליים בחברה גלובלית, שייכים לקהילות גלובליות בפייסבוק וצורכים מידע מטיקטוק - רשת חברתית בבעלות סינית. את האפשרויות הייחודיות לעידן הזה אנחנו נצל לטובת התושבים הליברלים שגרים במרחב גאוגרפי שהוא מחוץ לבר"ל. לתושבים המזדהים עם רעיונות הברית ומרגישים חלק ממנה ואף שואפים ליהנות מפירותיה אבל מבלי להיעקר ממקום מגוריהם הגאוגרפי, אנו מציעים **תושבות וירטואליות**, כך שכל אזרח ישראל יוכל להצטרף לבר"ל כתושב וירטואלי.

אזרחי ליברלי-חופשי המתגורר בירושלים, באום אל פאחם או באפרת יוכל לקבל חלק מהשירותים שבר"ל מציעה לתושביה הפיסיים, כגון: המרשם לנישואים אזרחיים, הזכות להיקבר קבורה חילונית, הנחות בבתי התרבות, האפשרות להתדיין בבתי הדין הליברליים ולהשפיע על מליאת הברית באמצעות הצבעות מרחוק ולהשתתף בדיונים הפתוחים באפליקציה. כל תושב וירטואלי יצטרך להשתתף בחלק יחסי בתשלומי המס המקומיים שיממנו את הפעילות הציבורית בה הוא תומך ערכית, תרבותית ואידיאולוגית. באמצעות פתרון זה אנחנו מרחיבים את גבולות הגאוגרפיה, מאפשרים לאנשים ליהנות מהטוב שבכל העולמות, **להישאר במרחב הגאוגרפי האהוב עליהם וגם להשפיע על קידום ערכיהם במרחב הציבורי.**

יוזמה בקוד פתוח

ההתערורות המבורכות של המחנה הליברלי, הולידה אין ספור התאגדויות, ארגונים, תנועות ורעיונות. כל אלה מבקשים לקבל מקום ונראות ומתחרים על מימון ומדיה. אנחנו חושבים שרעיונות גדולים זקוקים לשיתוף ידע ושיתוף פעולה. אנחנו מבינים שיש לנו הרבה מה לתת אבל גם מה ללמוד. לא כל החוכמה נמצאת אצלנו. לכן, אנו מגדירים את הפעילות שלנו כיוזמה שיתופית הפועלת ב-"**קוד פתוח**".

כל המידע שלנו הוא נגיש, פתוח, שקוף. נשמח לשתף במידע, מחשבות, רעיונות והצעות לפעולה. אנחנו נכונים לבחון בכל רגע נתון רעיונות שיגיעו מכיוונים שונים ורבים, ולשתף פעולה בלי קרבות אגו מיותרים ומעכבים. אנו נותנים בזאת זכות לכל מי שרוצה בכך לעשות שימוש חופשי בכל התוצרים שלנו, גם בטקסט הזה, עם מתן קרדיט הולם.

בר"ל היא **יוזמה יישומית מתהווה** מיום ליום ומפעולה לפעולה. המציאות הכאוטית דורשת תוכנית גמישה המסוגלת לתת מענה מהיר לצרכים. אין המדובר בתוכנית סגורה וחתומה אלא בעבודה משותפת עם מומחים ועם הרשויות עצמן.

מעשיות ומיידיות

המחנה הליברלי זקוק כיום לרעיונות הניתנים ליישום מייד. היתרון ברעיון המוגש כאן הוא שניתן ליישם אותו כבר מחר בבוקר. לא נדרשת חקיקה מיוחדת אלא התארגנות מהירה (ברית וולנטורית). מודל נעים בסופ"ש המאפשר תחבורה ציבורית בשבת הינו דוגמא נפלאה למה יכולות לעשות רשויות הפועלות ביחד. אנו שואפים להרחיב את צורת החשיבה של נעים בסופ"ש לשלל תחומי החיים העירוניים: חינוך ותרבות, תחבורה, עסקים ומשפט ועוד.

מועצת הרשויות הליברליות

בר"ל תוקם במודל של ברית וולונטרית בין רשויות מקומיות להן צביון ליברלי מובהק. החברות תתחלק בין חברות קבועות למזדמנות (מזדמנות הינן רשויות שירצו להצטרף אד-הוק לנושא אחד המקודם בברית ולא לברית כולה). החברות הקבועות ירכיבו את המועצה הליברלית הראשונה בישראל אליו תשלח כל עיר, מועצה, רשות מקומית את נציגיה. כמות הנציגים תבטא את גודלה היחסית של הרשות, על-פי מפתח מוסכם שיקבע. תפקידה של המועצה יהיה לקבוע את המדיניות, האתיקה, התכנים בה תפעל הברית ביחס לנושאים השונים, תוך שמירה על סמכויות הנבחרים בכל רשות (בדומה למודל האיחוד האירופי). הדיונים יהיו שקופים לציבור שיוכל לקחת בהם חלק פעיל ולהביע את עמדותיו ולזכות בהתייחסות (דמוקרטיה דיונית).

דמוקרטיה השתתפותית

בעידן הדיגיטלי דמוקרטיה השתתפותית ודיונית היא מרכיב חיוני בחיזוק האמון בין הציבור לנציגיו. בר"ל תטמיע טכנולוגיות של השתתפות והשפעת הציבור בתוך הרשויות ומשם למערכות השלטוניות הכלליות והרחבות יותר. ניצור באופן השתתפותי את חוקת הברית, וממנה גם את חוקת המדינה כולה - בהשראת מודל "מקסיקו סיטי" ומודלים חדשניים נוספים.

מוסדות ומבנה ארגוני

ישנם כיום אשכולות אזוריים המאגדים רשויות מקומיות ואזוריות על בסיס גאוגרפי, ופועלים בתחומים שאינם זהותיים (איסוף אשפה, וטרינריה, מכרזים וכו'). המרכז לשלטון מקומי מאגד את כלל הרשויות המקומיות בארץ (לרבות ערביות, בדואיות, חרדיות) ופועל לקדם נושאים ואינטרסים המשותפים של כלל הרשויות בארץ (נמנע לרוב מעיסוק בסוגיות "במחלוקת" ו"פוליטיות"). בדומה לכך המרכז לשלטון אזורי ופורום ה-15 (המאגד את 15 הערים הגדולות בארץ). במרכז לשלטון מקומי ישנו פורום הרשויות החרדיות, פורום הרשויות הערביות, דרוזיות, אך אין פורום רשויות ליברליות.

הברית הליברלית - עקרונות ותפיסה

1. רובד על-אזורי ועל-מקומי, זהותי ובעל צביון מובחן.
2. יצירת רובד ייצוג ומוסדות חדשים, בין הרשויות המקומיות והאזוריות לבין הממשלה והכנסת.
3. וולונטריות - ההצטרפות לברית ולמוסדותיה הינה וולונטרית, מלוא סמכויות הרשויות המקומיות והאזוריות ונבחרה ישמרו בידיהן.
4. התבססות על מנגנון הבחירות המוניציפאליות, הנערכות אחת לחמש שנים (ללא צורך ביצירת מנגנוני בחירה חדשים).
5. סמכות ו"כוח שלטוני" - הבטחת סמכות ו"כוח השלטוני" למוסדות הברית, מעצם כך שחבריהם בעלי תפקיד וסמכויות בשלטון המוניציפלי.
6. ייצוג - מתן ייצוג הולם לתושבים, הן מבחינה מספרית (הרכב החברים במוסדות ישקף וייצוג את התושבים בקירוב לפי מספר היחסי), והן מבחינת הצביון, הזהות והערכים (גם לתושבים הגרים ברשויות בעלות רוב ליברלי וגם לתושבים ליברלים בהן הם מיעוט).
7. דמוקרטיה ושקיפות - מבנה ומוסדות אשר יפעלו באופן דמוקרטי, מאוזן ושקוף.
8. אפקטיביות והשפעה - מבנה אשר יש בו את היכולת להיות אפקטיבי, בעל השפעה על מרחבי החיים במדינה.
9. מדרג מעורבות והזדהות - מבנה המאפשר לכל רשות ורשות רצף אפשרויות של רמות מעורבות, הזדהות והשפעה שונות, בהתאם לצביון הרשות ותושביה, ורצון נבחרה לקדם ולקחת חלק בכל נושא ונושא.

10. לרשויות המעוניינות להיות חברות מלאות בברית, יהיה ייצוג במליאת הברית כחברים קבועים. אחרות יוכלו להיות מזדמנות, משקיפות במליאה, ו/או חברות באספת הנבחרים.
11. ביזור - מוסדות ברית הרשויות יקדמו ביזור סמכויות מהשלטון המרכזי לרשויות המקומיות ואזוריות בארץ (הן הליברליות והן לאחרות).
12. שלביות והדרגתיות - מוסדות הברית יוקמו באופן הדרגתי, בהתאם להצטרפות ראשי רשויות ונבחרים ציבור לברית.

תחומי הפעילות של הברית

הברית תפעל בהתאם לאמנת הברית ותקדם נושאים של: שמירה על כבוד האדם, זכויות אדם וחירותו, שוויון, אי כפיה דתית ואי כפיה חילונית, ריבוי זרמי היהדות, נאמנות למגילת העצמאות (בית לאומי לעם היהודי), יהדות ליברלית, דמוקרטיה. שמירה על זכויות נשים, להט"בים, זכות הרשות המקומית להחליט על פעילות תחבורה ציבורית ופתיחת עסקים בשבתות, מערכת חינוך הומנית, ליברלית, ללא כפיה דתית. תרבות ליברלית (הפרדה באירועים, שירת נשים, "צניעות"), דת (נישואין, גירושין, קבורה), נשיאה בנטל הבטחוני, לאומי ואזרחי. עליונות שלטון החוק והמשפט, חוקה לישראל. שמירה והגנה על זכויות מיעוט. סולידריות, ערבות הדדית וסיוע למוחלשים. אי אפליה, מאבק בגזעניות והכללות קבוצות.

מבנה המוסדות

מוסדות ברית הרשויות יהיו בעלי מספר רבדים:

1. כלל ארצי – תושבים ואזרחים

תושבים ואזרחים מכל המדינה (גם מרשויות החברות בברית וגם תושבים ברשויות שבחרו לא להיות חברות בברית אך מזדהים עם האמנה והברית), יוכלו להצטרף כחברים בברית הרשויות, בתנאי שיש להם אזרחות ישראלית. ההצטרפות והחברות היא וולונטרית של כל תושב ותושב, מעל גיל 16.

בעת ההצטרפות התושב יצהיר כי הוא/היא מקבל ומסכים לעקרונות ולאמנה של ברית הרשויות. רובד זה צפוי לכלול מאות אלפי אזרחים עד מספר מיליונים אזרחים.

2. אספת הנבחרים

לאספת הנבחרים יוכל להצטרף כל נבחר ציבור בשלטון המקומי והאזורי: ראשי רשויות, סגנים, חברי עיריות ומועצות המקבלים ומסכימים לעקרונות ואמנת ברית הרשויות ויצהירו כי יפעלו לאורן.

אספת הנבחרים תכלול גם נבחר ציבור ממועצות הרשויות בשלטון המקומי והאזורי שלא הצטרפו לברית. היא תתכנס פעם או פעמיים לשנה לערך. האספה צפויה לכלול מאות נבחר ציבור בשלטון המקומי והאזורי.

הרכב בית הנבחרים למעשה יקבע בבחירות לרשויות המקומיות והאזוריות על ידי תושבי הרשויות עצמן (בכפוף להצטרפות הנבחרים אליו).

אספת הנבחרים תשקף באופן הרחב ביותר את "רוח התושבים", עקב הייצוג הגדול שלהם בו. כמו כן, האספה תייצג באופן מסוים את חלקם היחסי של התושבים בכלל המדינה והרשויות בהם הם גרים. זאת מכיוון שמספר חברי מועצת העיריות והמועצות המקומיות מתבסס על מספר תושבי הערים והמועצות.¹

בית הנבחרים נועד להתמודד עם "המתח" בין השאיפה שרק רשויות בעלות צביון לליברלי מובהק, יבחרו להיות חברות בברית, לבין השאיפה להעניק ייצוג ו"קול" ולתת למענה גם לתושבים ונבחר ציבור ברשויות שאין בהן רוב ליברלי מובהק, ועל מנת לתן מענה בכלל הרשויות במדינה.

3. מליאת ברית הרשויות

מליאת ברית הרשויות הינו המוסד המרכזי של הברית עם מירב הסמכויות (חלקן ניתן להאציל למוסדות אחרים). במליאה יתקבלו ויאושרו עיקר ההחלטות המשמעותיות, והרכבה תהיה לפי מפתח ייצוג בהתאם למספר תושבי הרשות.

למליאת הברית יכולים להצטרף ולהיות חברים ראשי רשויות וסגנים בשכר. כמו כן, יוכלו להיות חברים סגנים שלא בשכר וחברי עיריות ומועצות, בתנאי שניתן אישור להצטרפותם בהנהלת או מליאת הרשות או של ראש הרשות כנציגו. חברי המליאה יקבלו ויסכימו לעקרונות ואמנת ברית הרשויות ויצהירו כי יפעלו לאורן.

4. ייצוג

הרכב חברי מליאת ברית הרשויות יקבע לפי מפתח ייצוג²:

- i. רשויות עד 25,000 תושבים - נציג אחד
 - ii. רשויות בין 25,000 ל- 100,000 תושבים - שני נציגים (אחד ל- 50,000 תושבים)
 - iii. רשויות בין 100,000 ל- 200,000 תושבים - שלושה נציגים (אחד ל- 66,000 תושבים)
 - iv. רשויות בין 200,000 ל- 300,000 תושבים - ארבעה נציגים (אחד ל- 75,000 תושבים)
 - v. ערים מעל 300,000 תושבים - חמישה נציגים (אחד ל- 60,000 תושבים מינימום)
- מוסד זה צפוי לכלול עשרות נבחר ציבור בשלטון המקומי והאזורי. יתכנס כל מס' חודשים / אחת לרבעון לערך. יו"ר המליאה וסגניו (1-3) - יבחרו על ידי חברי המליאה.

¹ ייצוג זה אומנם לא מעניק משקל שווה לגבי לכל בחירת תושב ותושב, ו"לקולו היחסי" בבחירות, אך הוא המשקף באופן רחב את מגוון הרשויות והתושבים, והקרוב לכך בהתבסס על מבנה השלטון המקומי.

² מפתח ייצוג זה הינה הצעה לשלבי הקמת הברית וניתן לשנותו באישור מליאת הברית. מצד אחד יש לתת ביטוי לכל רשות ורשות, מצד שני יש לתת משקל למספר התושבים שבכל רשות.

vi. ניתן לאפשר לנציגים במליאת הברית להיות נציגים קבועים (בעלי זכות הצבעה מלאה), מזדמנים (בעלי זכות הצבעה רק בנושאים/ועדת מסוימים) או כמשקיפים (ללא זכות הצבעה במליאה), בהתאם להחלטת הרשות אותה הם מייצגים.

5. ועד מנהל

חברי הנהלת הברית יבחרו על ידי חברי מליאת הברית. עד 15 חברי מליאה קבועים, תוך הבטחת ייצוג הולם לרשויות להן יש נציג במליאת הברית (ערים, מקומיות, אזוריות, צפון, דרום, מרכז וכו'). הנהלת הברית תרכז את עיקר הפעילות השוטפת של הברית ותתכנס באופן חודשי עד מספר פעמים בחודש, בהתאם לצורך. החלטות מהותיות יגובש על ידי ההנהלה ויועברו לאישור מליאת הברית. יו"ר הנהלה וסגנו - יבחרו על ידי מליאת הברית.

6. ועדות

חברי המליאה יקימו ועדות ויבחרו את חברי הועדות, בנושאים שונים - אמנת/חוקת הברית, חינוך, תחבורה, דת, תרבות, משפט, מגדר, פסקאלי/מיסוי/כספים, כלכלה/עסקים, ביזור סמכויות, צפון / דרום / מרכז וכו'. תדירות התכנסות יהיו בהתאם לעניין והצורך. הועדות יגבשו המלצות ועמדות, ויעבירו אותן לאישור/התייחסות/ידיעת ההנהלת/מליאת הברית בהתאם לעניין והצורך.

7. עמותת ברית הרשויות

תוקם עמותת לברית הרשויות, אשר תנהל את הפעילות היום יומית של הברית בהתאם למדיניות והנחיות הנהלת הברית. העמותה תוכל למנות מנכ"ל, דוברות ותקשורת, להוציא פרסומים, לקדם מחקר, קשר עם חברי בית הנבחרים ומליאת הברית, קשר ומענה לתושבים, קשר עם אקדמיה, קשר עם גופים בעלי עמדות דומות, יועץ משפטי, גזבר, יח"צ, מינהל וכו'. העמותה תוכל לגייס כספים לפעילות (מרשויות חברות, תושבים, תרומות וכו').

8. חוקת / אמנת ברית הרשויות

חוקת / אמנת הברית תידרש לקבל את אישור מליאת הברית ובבית הנבחרים של הברית (ברוב רגיל או מיוחד). כל שינוי ועדכון בחוקה/אמנה ידרוש את אישור שניהם (ברוב רגיל או מיוחד). בחצי שנה עד שנה הראשונה להקמה תאושר החוקה/אמנה במליאת הברית ובבית הנבחרים.

שלביות והדרגתיות בהקמה והתפתחות הברית

שלב ראשון - הקמה

- הקמת מליאת הברית, בהצטרפות ראשי רשויות. במליאה יהיו רק ראשי רשויות (נציג אחד לכל רשות), ערים יוכלו לשלוח סגן בשכר ושלא בשכר באישור ראש העיר כנציגו.
- גיבוש חוקה / אמנה מוסכמת על חברי המליאה, כבסיס ועקרונות לברית הרשויות.
- הקמת הנהלת הברית (כ- 5-7 חברים בהנהלה).
- הקמת ועדות/פורום/אחראים לנושאים ספציפיים.

שלב שני - הרחבת המליאה

הגדלת חברי מליאת הברית לפי מפתח ייצוג בהתאם למספר תושבי כל רשות.

- עדכון והגדלת מספר החברים בהנהלה.
- הקמת ועדות נוספות בהתאם לצורך, הרחבת ועדות קיימות.
- אישור החוקה / אמנה במליאת הברית.
- הקמת עמותת הברית.

שלב שלישי - בית הנבחרים

הקמת בית הנבחרים.

- אישור החוקה / אמנה בבית הנבחרים.

שלב רביעי - חברות תושבים

הקמת חברי/אזרחי/תושבי ברית הרשויות. מתן אפשרות לתושבים להצטרף לברית.

נכש

היהדות הליברלית

החברה הליברלית נמצאת בתהליך עמוק של גיבוש זהותה כמענה להפיכה המשטרית המאיימת על מדינת ישראל, לדמוגרפיה ולמגמות החברתיות, תרבותיות ופוליטיות שהופכות את ישראל למדינה פחות ליברלית וחופשית ויותר דתית וסמכותנית.

במסגרת הקמת המוסדות ובניית הבסיס החברתי, חינוכי, כלכלי וחוקתי של המרחב הליברלי המוצע, אנו שוקדים גם על הזהות הליברלית-ישראלית-יהודית, על מרכיביה ומתחיה ועל היסוד המוסרי, האתי והתרבותי של מרחב החיים שלנו. מרחב המושתת על הרעיונות של אבות הציונות והמבוסס על ערכיו של העם היהודי היושב בציון, העם שהתאסף אחרי השואה בישראל והקים בה את מדינת היהודים.

בניגוד למקובל לחשוב רוב הציבור בקרב החברה הליברלית אינו מנוכר לזהות היהודית שלו, הוא מנוכר לכפייה הדתית וליהדות האורתודוקסית הדוגמטית. היהדות הליברלית אינה מבוססת על טקסים או על אמונה באלוהים אלא על מורשת משותפת ומפוארת של עבריות עתיקה, ספר הספרים, השפה בה אנו משוחחים, חולמים וכותבים, של הוגים ויוצרים גאונים כמו הרצל, שפינוזה, אחד העם, הרמב"ם, ביאליק ועגנון, עמוס עוז וא.ב. יהושע, ואיינשטיין (גם אלברט וגם אריק) ועל ערכים הקיימים ביהדות מאז ומעולם של תיקון עולם, לימוד, קבלת האחר, חמלה ואנושיות ושל התפתחות וקדמה. היהדות הליברלית בתמציתה היא "ואהבת לרעך כמוך".

תנועת הציונות היתה חילונית ברוחה אבל הבינה את הקשר העמוק של היהודי לארץ אבותיו. היא שאפה לאסוף את העם היהודי ולפתור את בעיית היהודים, את האנטישמיות ולהעניק מקלט אחרי השואה לעם של פליטים, שחזר למולדתו ההיסטורית. במאבק שלנו נגד גזענות, כפייה, סמכותנות ודיקטטורה, לא צריך לוותר על הזהות והערכים שלנו כיהודים, לכן בחזון שלנו אנו כוללים גם את הסוגיות הגדולות האלה, עליהן גם מליאת הרשויות הליברליות הראשונה תצטרך לתת את דעתו.

אנו גאים להציג פה את ט"ו עיקרי היהדות הליברלית שהגה פרופ' אסא כשר ויהוו בסיס לדיונים בנושא.

ט"ו העיקרים של היהדות הליברלית אסא כשר

א חביב האדם

באשר הוא אדם, בעל היכולת המהותית לעצב באופן עצמאי את ערכיו ואת אורח חייו.

ב באמונתם יחיו

אדם, באשר הוא אדם, זכאי לשמירה על כבוד האדם ולהגנה עליו מפני כל פגיעה שלטונית או חברתית. איש ואשה באמונתם יחיו.

ג לרעך כמוך

היחסים שבין אדם לחברו חייבים לכלול חובות מוסריות של ביטוי כבוד האדם של הזולת, בכל מקום, בכל שעה, בכל הנסיבות. מה ששנוא עליכם לחברכם לא תעשו.

ד שוויון

היחסים שבין החברים והחברות בקהילה כלשהי, בינם לבין עצמם ובינם לבין זולתם, חייבים לכלול כללי יסוד של שוויון, כביטוי מעשי מתמיד של כבוד האדם.

ה דמוקרטיה

החיים המשותפים של אזרחים ואזרחיות במדינה, ככל שהם מתנהלים בהסדרים שבחוקה, בחוק ובהחלטות של מוסדות המדינה וזרועותיה, חייבים לתת מעמד עליון לשמירה שוויונית על כבוד האדם, בכל התחומים. כל הסדר חייב להיות ברוח הדמוקרטיה המהותית, בראש ובראשונה בשמירה על זכויות האדם והאזרח ובהסדרים של צדק והגינות, בהשגחה עצמאית, מעשית ומתמדת של בית המשפט העליון.

ו שכנות טובה

הסדרים חברתיים ואזרחיים חייבים לכלול שמירה מיוחדת על כבוד האדם של מי שאינם יהודים, אלא נוצרים, מוסלמים, דרוזים, צ'רקסים וכל כיוצא בהם, והגנה עליהם מפני פגיעת הרוב במיעוט. תמיד ראוי לקיים יחסים אמיצים של שכנות טובה.

ז חמלה

הסדרים חברתיים ואזרחיים חייבים לתת מעמד מיוחד לקבוצות בני אדם במצבי חולשה, כדוגמת ילדים, חולים, תשושים, חסרי דיור ופרנסה וכדומה, במיוחד בעזרה הדרושה בתחומים הבסיסיים של חיי האדם, באשר הוא אדם.

ח ביעור כל אפליה

הסדרים חברתיים ואזרחיים חייבים לכלול מאמצים לביעור כל אפליה קיימת בין בני-אדם, ואף שרידיה של אפליה שהייתה קיימת, על פי מגדר, צבע, מוצא אתני, דת, גזע, מעמד חברתי וכל כיוצא באלה.

ט מידות

היהדות הליברלית מטפחת את הערכים של אומץ, אחווה, אחריות, איכות, השכלה ורוחב אופקים, יושר ובמיוחד מופת מוסרי. היהדות הליברלית מתנגדת למתן מעמד עליון להיבט כלשהו של המציאות (כדוגמת העם, המדינה, אדם מסוים) באופן המצדיק תמיד פגיעה בכל היבט אחר של המציאות.

י מדינת הלאום היהודי

היהדות הליברלית רואה את ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, שתפקידה העליון הוא לשאת באחריות לקיומו של העם היהודי, בישראל ומחוצה לה, ולהגן על כל יהודי הנרדף באשר הוא יהודי, בלא פגיעה באופי הדמוקרטי של מדינת ישראל.

יא סבר פנים

היהדות הליברלית רואה זאת מחובתה של מדינת ישראל לפתוח את דלתותיה בפני בני אדם נרדפים ונמלטים על נפשם, לקבל אותם ולהעניק להם ולמשפחותיהם את מלוא זכויות האדם. בהיקף המוכר אין שום הצדקה לחשש מפני פגיעה בצביון של המדינה.

יב זהות יהודית

המדינה חייבת לשמור על הזכות האזרחית להגדיר את הזהות היהודית, האישית או הקהילתית, בלי להשליט תפיסה דתית כלשהי על כלל חיי האזרחים.

יג צביון המדינה

צביון החיים היהודי במדינה הוא בעיקרו הצביון המצטבר של החלטות כל איש ואישה על הליכותיהם ובכלל זה על ביטויי הזהות היהודית שלהם. אין מקום להחלטות שלטוניות בדבר הצביון היהודי של החיים במדינה, לא של הכנסת ולא של רבנות כלשהי, מלבד ההכרה בשבת ובמועדים כימי מנוחה.

יד תרבות עברית

חיי האדם בישראל נעוצים בתרבות היהודית הליברלית. זו כוללת מבחר עשיר מן האוצרות התרבותיים, כתבים ומנהגים, שנוצרו בהיסטוריה של הדת היהודית מן התנ"ך ואילך, בפרשנות ליברלית, מבחר עשיר של אוצרות התרבות העברית ומבחר עשיר של יצירות מתרבויות העולם, ההולמות את רוח היהדות הליברלית.

טו טוב השלום

היהדות הליברלית רודפת שלום, מעוניינת בהסדרים של דו-קיום בשלום של בני אדם בעלי זהויות שונות, גם במישור הקהילתי וגם במישור העמים. בקש שלום ורודפהו.

שבת מקומית

השבת במרחב הציבורי – בין מקומי לארצי

(נכתב על ידי מכון הרטמן ומובא פה בקיצור ובעריכה של צוות בר"ל).

סוגיית השבת במרחב הציבורי בישראל היא אחת משאלות היסוד בנושאי יהדות ומדינה. השבת מאחדת את החברה הישראלית: היא סמל לאומי, לוח השנה מבוסס עליה, היא יום המנוחה הרשמי

ורוב החברה היהודית בישראל מציינת אותה ורואה בה ערך יהודי חשוב. אך יחד עם זאת, הוויכוח על מהותה של השבת מצוי בלב המחלוקות שבין הקהילות השונות בישראל. בשונה מסוגיות אחרות, עיקר המחלוקת בנוגע לשבת אינו נסוב רק על חייו של הפרט ובחירותיו, אלא גם, ואולי בעיקר, על שאלת המרחב הציבורי שבו חיים הוא, משפחתו וקהילתו.

הנחת היסוד היא כי חלק גדול מהמענים לאתגרים הקשורים לסוגיית השבת במרחב הציבורי צריכים להינתן ברמת הרשות המקומית. זאת משום שהיא מבוססת על הסדרים פוליטיים מקומיים הקרובים יותר לתושבים, מורכבת מקהילות שונות שמתגוררות בשכונות וברחובות ומשקפת מרקם חיים שאוכלוסיות שונות שותפות בו. כמו כן, רשות מקומית אחת אינה זהה לחברתה ויצירת פתרונות ברמה המקומית תאפשר מגוון רחב של הסדרים אשר מותאמים למרקם המצוי בכל אזור ובכל רשות. כך תתרחבנה האפשרויות של כל קהילה לבטא את זהותה היהודית בשבת.

המדריך שלפניכם מציע מגוון של כלים, שבהם יכולים להשתמש נבחרי ונבחרות ציבור ברשויות המקומיות, כדי לעצב את המרחב הציבורי בשבת, לפי האופי, התרבות והצביון של הקהילות השונות שמרכיבות את הרשות המקומית.

תחבורה בשבת

תחום התחבורה הוא מן התחומים הריכוזיים ביותר בישראל, ובתוכו גם תחום התחבורה הציבורית. באופן רשמי, לרשויות המקומיות כמעט שאין סמכות תכנונית או תפעולית בנושא התחבורה הציבורית שפועלת בתחומן, והנושא כולו מופקד בידי שר התחבורה. כך גם בנוגע לסוגיית התחבורה הציבורית בשבת: ישנם קווי תחבורה ציבורית שפועלים גם בשבת, אך הדבר נקבע על ידי משרד התחבורה. יחד עם זאת, בשנים האחרונות חלו תמורות בתחום ותחת רשויות מקומיות ניתנים כיום שירותי תחבורה בחינם הפועלים כחוק על בסיס מיזמי תחבורה חברתיים.

כדי לתכנן שירותי תחבורה בשבת באופן מיטבי, יש ליצור מפה של צרכים וביקושים, שמבוססת, בין היתר, על מיפוי קווי התחבורה הקיימים, מרכזי בילוי, פנאי ושירותים חיוניים שפועלים בשבת (בתי חולים למשל). איסוף המידע והערכת הצרכים והביקושים יסייעו הן במישור הפוליטי – כדי לרתום את ראש הרשות והן במישור המעשי – כדי לתכנן ולקדם את שירותי התחבורה. במצב החוקי הקיים, ניתן לקדם שירותי תחבורה בשבת בשני אפיקים – בקשה להפעלת קווי תחבורה ציבורית בשבת מהשלטון המרכזי או הפעלת שירותי תחבורה עירוניים באמצעות העירייה.

מיזמי התחבורה בשבת "שבוס" ו"נוע תנוע" החלו במסגרת אגודות שיתופיות, שבהן רק חברים באגודה יכולים לנסוע באוטובוסים שמפעיל המיזם. המודל השיתופי התגלה כלא בר קיימא מבחינה כלכלית. בעקבות זאת, מיזמי התחבורה העירוניים בשבת ממומנים על ידי העירייה ונסיעות בהם ניתנות בחינם (מכיוון שמבחינה חוקית אסור לגבות עליהם תשלום).

פתרונות יצירתיים

בשנים האחרונות מצטרפים סוגים שונים של כלי רכב לרשת התחבורה הציבורית – החל מהשכרת אופניים וקורקינטים ועד ל"טוקטוקים" שפועלים למשל בעיר העתיקה בירושלים. תקנות התעבורה שמחייבות קבלת רישיון לשם הפעלת קו, אינן חלות על כלי הרכב הללו ואין מניעה חוקית להפעיל שירותי תחבורה על בסיסם בשבת. שימוש בהם עשוי להוות בסיס פתרון להפעלת שירותי תחבורה רלוונטיים כמו קווים לחוף הים.

עסקים בשבת

נושא פתיחתם של עסקים בשבת או סגירתם אינו מוסדר באמצעות חקיקה שנקבעה על ידי הכנסת, אלא באמצעות חוקי עזר עירוניים שקובעת מועצת הרשות המקומית והם תקפים בתחומה בלבד. חוקי העזר נחקקים מכוח פקודת העיריות, פקודת המועצות המקומיות וצו המועצות האזוריות ועל שר הפנים לאשר את כניסתם של חוקים אלו לתוקף.

ב. פעולות אפשריות

שני הרבדים לפעולה ולקידום מדיניות בתחום פתיחתם של עסקים בשבת או סגירתם הם הרובד הנורמטיבי-חוקי שעומד בתשתית ימי ושעות הפעילות העסקית ברשות המקומית והרובד המעשי שעוסק במדיניות עידוד פתיחת העסקים בשבת בהתאם לצרכיה ומאפייניה.

פתרון יצירתי – עגלות אוכל

בשנים האחרונות הולכת וגוברת הימצאותן של משאיות אוכל ('פוד טראקס') ועגלות קפה. במקרים רבים, הפעלת העסקים הללו מתקיימת על בסיס מכרז שמוציאה הרשות המקומית להפעלתם בפארקים או בחניונים שברשותה. גם במקרה הזה, ניתן לקבוע בתנאי המכרז כי על העסק לפעול בשבת כן.

תרבות וקהילה

כבר בשנת 1927 יזם חיים נחמן ביאליק את מפעל "עונג שבת" בתל אביב – מפגשים שנערכו מדי שבת אחר הצהריים וכללו הרצאות בתחומי דעת שונים. בעקבות הצלחתו של מפעל זה הוקמו במשך השנים מיזמים דומים בערים נוספות ואף בקהילות יהודיות בתפוצות לצד הפעילויות הקהילתיות והמסורתיות שהתקיימו בשבתות. התפיסה הרווחת כי יש להקדיש את יום השבת למשפחה, לקהילה ולפעילות שיש בה שאר רוח, הובילה ליצירת מדיניות שבמסגרתה מדינת ישראל והרשויות המקומיות מתמרצות ומממנות מוסדות פעילות

קהילתית ודתית, ואירועי תרבות, ספורט ומורשת בשבת. ברשויות מקומיות רבות מקיימים אירועי "שבתות" שנערכים במבני הרשות או במוסדות תרבות בעיר. כך גם בנוגע לאירועים קהילתיים ודתיים אחרים שמתקיימים, בין היתר בבתי הכנסת, במינהלים קהילתיים וכדומה.

בשנת 2021 השיק משרד התרבות והספורט מיזם בשם "שבת ישראלית" שמטרתו "חיזוק התרבות הישראלית", באמצעות סבסוד פתיחת מוזיאונים ואתרי מורשת לכניסה בחינם בסופי שבוע ובאופן שיאפשר זאת גם לשומרי שבת. נכון להיום ישנם שלושה אפיקים למימון על בסיס תכנית זו: 1. סבסוד משרד התקציב עבור מוזיאונים בכדי שיפעלו בחינם בשבת; 2. מימון בגובה 90% עבור אירועי תרבות (כמו קבלות שבת, הצגות, סיפורי ילדים וכדומה).

אירועי ספורט

יחד עם אירועי התרבות והקהילה, אירועי ספורט תחרותיים או לשם פנאי מתקיימים לרוב בסופי השבוע. אירועי ספורט וענפי ספורט במדינת ישראל נתמכים אף הם בידי משרד התרבות והספורט ובידי רשויות מקומיות, לעיתים באופן ישיר ולעיתים באמצעות חברות עירוניות. רשויות מקומיות רבות הן גם שותפות בבעלות ובניהול של קבוצות ספורט מקצועיות או מקצועיות למחצה וגם מעורבות זו היא אפיק לקידום של מדיניות תרבות וספורט.

האמנה הליברלית.

כבסיס ערכי ואתי לבניית הברית הוולנטרית של הערים והרשויות הליברליות, ניסח ד"ר יובל קרניאל את האמנה הליברלית. האמנה כוללת את הערכים והיעדים של הברית, והיא מהווה נייר לקמוס להצטרפות של מועמדים, תושבים, וראשי רשויות ליוזמה שלנו. אנו מזמינים את הציבור לתמוך בבחירות הקרובות לרשויות המקומיות, אך ורק במועמדים שמקבלים על עצמם את האמנה הליברלית הזו, שהיא בסיס רחב ומשותף לפעילות המשותפת בהמשך הדרך. האמנה בתצורתה הנוכחית תהווה את הבסיס לאמנה מוסכמת על-ידי מליאת ברית הרשויות הליברליות לאחר שתיבחן מחדש.

אמנת ברית רשויות ליברליות

אנו החתומים מטה, תנועות, סיעות, מפלגות, רשימות, מועמדות ומועמדים, אנשי ציבור, חברה וקהילה, מבקשים לשמור על דמותה ואופייה של החברה והמקום שלנו ברוח ערכי מגילת העצמאות, ועקרונות החירות השוויון והדמוקרטיה הליברלית, מצהירים ומתחייבים זאת על הערכים והיעדים הבאים:

עתיד המדינה

הבחירות הקרובות לרשויות המקומיות חשובות לא רק לעתידו של הישוב אלא לדמותה של החברה הישראלית ועתידה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. אנו נפעל במטרה להבטיח את יישום הערכים האלה לטובת התושבים בכל תחומי החיים ברשות.

חירות

נשמור על אורח החיים החופשי של התושבים ברשות המקומית, נאפשר את השגשוג והפריחה של הרשות ושל תושביה, ללא הבדל דת, גזע, מין, מוצא, זהות מגדרית או נטיה מינית, ונכבד כל תושב ואדם באשר הוא אדם. לא נאפשר אפליה מכל סוג שהוא.

שוויון

נשמור על שוויון מגדרי מלא, לא תהיה הדרה של נשים במרחב הציבורי ונפעל להגשים ייצוג הולם בכל מוסדות וגופי הרשות. לא תהיה פגיעה ואפליה של מיעוטים, ערבים, עובדים זרים ושל תושבים אחרים שאינם יהודים.

חופש מדת

נבטיח חופש דת וחופש מדת, ללא כפייה דתית. נספק שירותי דת רק לאלה המבקשים זאת, ולא נכפה שירותים כאלה על תושבים חופשיים, שיהיו זכאים למרשם עירוני של זוגיות, משפחה, וכן לקבורה חילונית, ולשירותי קהילה חופשיים מכפייה, הדרה והדתה.

חינוך ליברלי

נבטיח חינוך הומניסטי, ליברלי ופלורליסטי, ברוח ערכי מגילת העצמאות, הנאורות וההשכלה המודרנית. לא תהיה הדתה בתכני הלימוד, ולא כפייה של תכנים שיש בהם גזענות, אפליה, או העדפה של בני דת אחת על חברתה. לא נאפשר מוסדות חינוך ללא לימודי ליבה ואזרחות דמוקרטית.

הקצאות שוות

נפעל להקצות שטחים לטובת מבני ציבור באופן שוויוני לפי צרכי התושבים כולם, ולא נקצה שטחים לטובת הדרה, אפליה או העדפה של מגזר אחד על פני האחר.

פתוחים בשבת

נאפשר פתיחה של בתי עינוגים, מוסדות ציבור, מרכזי קהילה, עסקים ובתי מסחר בכל ימות השבוע, לטובת התושבים כולם, תוך כבוד לזכויות העובדים לימי מנוחה לפי בחירתם. נאפשר ונתמך בתחבורה ציבורית בשבתות ובחגים.

100 בשבילך

נפעל על מנת לחזק את הפיקוח והשיטור העירוני ברוח ערכי החירות, השוויון, וכבוד האדם.

שיתוף פעולה

נשתף פעולה עם רשויות ליברליות דומות החתומות על אמנה זו, כדי להקים מוסדות משותפים, ולבצע פעולות משותפות, בתחומי התחבורה, התשתיות, התרבות והחינוך, שיהיו לטובת כלל הציבור. אנו מבטיחים לפעול כדי לבור ולהרחיב את הסמכויות המקומיות, לטובת התושבים.

יישום והטמעה

מבנים ארגוניים מסורתיים משמשים אותנו ועושים לנו סדר בראש ובנפש. עם זאת גם מקבעים אותנו למחשבות ולרגשות שהתרגלנו לחשוב דרכם. בבואנו לחפש פתרונות חדשים. על מנת להטמיע את "מערכת ההפעלה" החדשה, אשר הינה פורצת דרך, לא ברורה מאליה, שונה ומערכתית, יהיה צורך בשינוי דרכי העבודה הארגונית המסורתיות, סביר שיהיה צורך בתפקידים סטטוטוריים חדשים ובעבודה משותפת בין רשויות.

יזמה בסדר גודל כזה, עשויה לאיים, ליצור התנגדויות ולדרוש אומץ והכלה של תפיסות מנוגדות, וגמישות מחשבתית ורגשית חדשות לבקרים. יוזמת בר"ל תלווה את הרשויות באמצעות תהליכי ייעוץ ארגוני אשר משלבים את כל הממדים האנושיים – גוף, נפש ורוח על ידי פורום עבודה של מומחים מן החוץ עם אנשי מקצוע מתוך הרשויות עצמן. כמי שאמורים להוביל את השינוי בשטח, לראשי העיריות והרשויות יהיה מקום מרכזי בתוך התהליך.

שלבי התהליך יכללו זיהוי, למידה ויישום במודל פתוח:

זיהוי - הנושאים הדורשים שינוי מהותי או יצירת קו הגנה ליברלי.

למידה - יש צורך ללמוד מה קורה בעולם בתחומי המשילות, להיעזר בניירות עמדה, במחקרים שנעשו בכנסת, בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, במכונים רלוונטיים בכדי לנסות ולמקסם את כל הידע הקיים בתחום, לצורך גיבוש הרעיונות כולם לתוכנית פעולה.

יישום במודל פתוח - בו כל רשות פועלת בהלימה אל מול החזון הכללי אבל בהתאם לצרכיה הייחודיים.

רוח

תרבות ליברלית

ליברליות היא לא רק שיטת משטר, אתיקה וערכים לכתיבת חוקה וארגון החברה אלא גם בסיס לתרבות חופשית, של בחירה, העצמה, יצירתיות, חדשנות, מוזיקה, עיצוב, סביבה, אדריכלות, אמנות פלסטית, אופנה וטכנולוגיה. מדינת ישראל היא מדינת סטארט אפ, אומה של יצירתיות חדשנות, ותרבות חופשית ופתוחה, שמביאה איתה גם שאיפה לאושר והגשמה אישית לפרט וגם שאיפה ליצירתה של חברת מופת, בעלת מאפיינים של אוונגרד והובלה. כל אלה הם המצפן של התרבות שלנו בבר"ל, וכביטוי לכך אנו בוחרים לסיים את המסמך הזה, בשיר הנפלא של חבר ושותף לברית, המשורר מאיר גולדברג, בשיר שמבטא את הרוח ואת הרעיונות שהברית תקדם. שיר שכולו העצמת נשים, בחירה חופשית, ואהבה.

שיר סיום

מה שאת אוהבת/מאיר גולדברג

קחי מה שתרצי, מי יסרב לך
קחי את העולם כולו
מי יוכל לומר לך לא
אם רק תחייכי, מי לא יתאהב בך
מי שאת רוצה יבוא
אל תלכי עם מי שלא.

תעשי רק מה שאת אוהבת
רק מה שאת חושבת
שיהיה לך טוב.

יש לך זמן לגדול, כמה יפה את
קחי את העולם כמו פרי
קחי כל מה שאפשרי
אין אחת כמוך, את כבר יודעת
שתוכלי תמיד לבחור
כל מה שתרצי לזכור.

תעשי רק מה שאת אוהבת...

יום אחד יבוא מי שחיקית לו
מי שאת רוצה יבוא
עם מה שאת אוהבת בו.

תעשי רק מה שאת אוהבת...

נספח

86251332-0	28/05/2023	הארץ - כותרת	עמוד 11	1	8.54x36.09
אוניברסיטת רייכמן - 84260					

בר"ל – ברית הרשויות הליברליות

יובל קרניאל ונעם מנלה

באחרונה אנחנו עדים לדיון נוקב – גם אנחנו משתתפים בו מעל דפי עיתון "הארץ" – בתקשורת וברשתות החברתיות על חלוקת מדינת ישראל לקנטונים, או אוטונומיות. נראה, כי המשותף לכל הרעיונות הללו הוא הניסיון לשמור על מסגרת מדינתית, אבל מתוך הכרה בצרכים השונים של השבטים הנפרדים החיים כאן ביחד. השאלה המרכזית המרחפת מעל לכל הרעיונות האלה היא, איך נותנים להם ביטוי מעשי, ממשלי, משפטי, ארגוני וכלכלי. יש ראל נמצאת כיום בתחתית מדינות ה־OECD המכורות את הכוח השלטוני אל המקומי. המפתח לתפישתנו הוא הרחבה משמעותית של הסמכויות המקומיות באופן שיוכלו לתת לתושביהן שירותים המתאימים לצביון ולרוח המקום. באופן פרדוקסלי, זה כבר קורה למעשה בערים הדתיות והערביות, אך פחות בערים בעלות צביון ליברלי. אנו מציעים להקים את ברית הרשויות הליברליות (בר"ל), כמחווה לברל כצנלסון).

בשלב ראשון תכלול בר"ל את הערים והרשויות שיש בהן רוב גדול לציבור החופשי, כמו תל אביב, גבעתיים, רמת השרון, הרצליה, כפר סבא, רמת גן, שוהם, קריית טבעון, מודיעין, קריית אונו, להבים, ועוד. הברית תאפשר לרשויות לשמור על ערכים של חירות ושוויון במסגרות החינוכיות והתרבותיות במרחב הציבורי שביניהולן, ואף לממש אותם על ידי שיתוף פעולה ביניהן, ובכך ליצור התחלה של אוטונומיה מינהלית, ארגונית וכלכלית.

ראינו זאת בפרויקט "נעים – תחבורה ציבורית בסופ"ש", שבו שיתפו פעולה שבע רשויות ואנו מציעים לשכפל את הרעיון בשלל נושאים. למשל, הקמת מרשם משותף לרישום והכרה בבני זוג ידועים בציבור, הקמת בתי קברות חופשיים, תיאום פעילות של תרבות ומסחר בשבתות, ועוד. לשם כך יוקם פורום, שינסח את "הקוד הליברלי", שיהווה את הקודקס הערכי של הברית.

הברית הליברלית תקים בית נבחרים, מעין סנאט, שכל רשות תשלח אליו נציגות בהתאם לגודלה היחסי, ושם יוחלט על היוזמות שיקודמו במסגרת הברית. בעתיד יהיה אפשר לקיים בחירות ישירות לנציגי הרשויות בבית הנבחרים של הברית.

בשיתוף פעולה של ערים ליברליות יוקמו מרשם משותף לבני זוג ידועים בציבור ובתי קברות חופשיים ופעילות תרבות ומסחר בשבת

כל רשות שתאמץ את הקוד הליברלי תוכל להצטרף לברית. אפשר לצפות שהבחירות לרשויות המקומיות יהיו גם על השאלה אם ראוי שהיישוב יצטרף לברית או יפרוש ממנה. כך היא התהפוך לכוח משיכה לכוחות ליברליים גם בערים מעורבות.

כ-15 רשויות מקומיות עמדו בחזית הסירוב למנות את אבי מעוז ממפלגת "נעים" לממונה על תקציבי החינוך המיוחדים, שישפיע על תוכני החינוך ברשויות החופשיות. זו דוגמה לאופן שבו פעילות מקומית משותפת מגינה על ערכי התושבים.

כך יכול להיות לא רק בתחום החינוך, אלא גם בתחומי השיטור, התרבות והמשפט. הרשויות יקימו מסגרת שיפוטית, שתקפיד על ערכי כבוד האדם וחירותו – תחילה כמוסד מוסכם לגישור ובוררות, ובהמשך כגוף בעל סמכויות משפטיות שילכו ויתרחבו, בנושאים מקומיים ובמגוון נושאים משפטיים. כך יהיה אפשר להקים גם בית דין עליון של הברית, שיפסוק בהתאם לאמנה/חוקה שיאמצו הרשויות הליברליות.

המיון לכל זה יגיע מתשלומי רשות של התושבים, מתשלום של מקבלי השירותים, וכמובן, מהרשויות החזקות, מכספי הארנונה. זאת במקום להעביר את הכסף לקרן הארנונה המושחתת של הממשלה.

לחרדים ולדתיים יש מועצת גדולי התורה והרבנים שלהם, לציבור הערבי יש את ועדת המעקב וראשי הערים המרכזיות שלהם; הגיע הזמן להקים מסגרת משותפת גם לציבור החופשי והליברלי בישראל. זהו צעד ראשוני ומעשי ליצירת אוטונומיה חרפשית דה־פקטו. היתרון בצעד הזה הוא, שברובו אינו זקוק לאישור הממשלה, וניתן לבצעו במסגרת הסמכויות הקיימות של ראשי הרשויות.

ד"ר קרניאל הוא מרצה למשפט ולתקשורת באוניברסיטת רייכמן; מנלה הוא חוקר תודעה דיגיטלית ומרצה באוניברסיטת רייכמן

"נעים בסופ"ש". פרויקט של שבע רשויות צילום: תומר אפלבאום

17.53x15.99	1	11	עמוד	הארץ - כותרת	20/06/2023	86544139-0
אוניברסיטת רייכמן - 84260						

כוחנו בנפרדותנו

לטובת התושבים שגרים במרחב גיאוגרפי שמחוץ לבר"ל, אך מרגישים חלק ממנה ושואפים ליהנות מפירותיה בלי להיעקר ממקום מגוריהם.

מההבנה הזאת נגזר הרעיון שלנו – תושבות וירטואלית. לצורך המחשה, אורח לי ברלי"חופשי, המתגורר בירושלים, באום אל-פחם או באפרת, יוכל לקבל את השירותים שבר"ל מציעה לתושביה הפיזיים, כגון: נישואים אזרחיים, קבורה חילונית, הנחות בבתי התרבות ואף אפשרות להתדיין בבתי הדין של אותם מקומות.

מובן שבמודל המוצע נשמרים בכל מקרה חופש תנועה מוחלט והזכות של כל אזרחי המדינה לבחור את מקום מגוריהם. התושבות הווירטואלית מאפשרת גם לכל אזרח ותושב לממן את היעדים שבהם הוא מאמין, ולהימנע (לפחות באופן חלקי) ממימון של מטרות זרות לרוחו ולאמונתו. כל תושב וירטואלי יצטרך לקחת חלק יחסי בתשלומי המס המ"קומיים, שיממנו את הפעילות הציבורית שבה הוא תומך ערכית, תרבותית ואידאולוגית, ואף יקנו לו הנחות במוזיאונים, בתיאטראות או בתחבורה הציבורית כמו לתושבים הפיזיים. כך, אנחנו מאמינים, נפחית את תחושות הכפייה והגזל שרבים חשים היום. באמצעות הפתרון הזה אנחנו מרחיבים את גבולות הגיאוגרפיה ומאפשרים לאנשים ליהנות מהטוב שבכל העולמות, גם הגיאוגרפי וגם הווירטואלי. איש באמונתו ובמרחבו יחיה.

ועולה תהייה מרכזית נוספת: הואיל והחלוקה הגיאוגרפית של השבטים אינה מובהקת, מה יהיה גורלם של תושבים חופשיים וליברליים שגרים במקומות שאינם במסגרת הבר"ל, למשל ירושלים. כידוע יש לא מעט שכונות ומרכזים חילוניים וליברליים גם ביישובים או בערים שבהם אוכלוסייה מעורבת של דתיים וחילוניים וגם ביישובים בעלי צביון דתי. האם הפקרנו "פצועים בשטח", תוהים רבים.

כל אזרח ישראלי, מירושלים, מאום אל-פחם או מאפרת, יוכל להצטרף לקנטון הליברלי ליהנות משירותיו

התשובה לשאלה הזאת נעוצה באפשרויות הטכנולוגיות שלא היו קיימות עד לפני כמה עשרות שנים, כשהקרכה הגיאוגרפית היתה גורם מכריע בחייהם של אנשים (הקנטונים בשווייץ כמשל). העידן הווירטואלי הנוכחי פותח בפנינו אפשרויות מעניינות ויצירתיות לחשיבה מחוץ לקופסה הגיאוגרפית. זהו עידן שבו אנו ניוונים מתוכן, השראה וידע ומתקשרים בעת ובעונה אחת בעולם פיזי ובמרחב וירטואלי מקומיים וגלובליים. אנחנו גרים בחדרה וקונים בעלי אקספרס, לומדים פיזית בבאר שבע, אך עובדים כנוודים דיגיטליים בחברה גלובלית, שייכים לקהילות גלובליות בפייסבוק וצוחרים מידע מטיקטוק – רשת חברתית בבעלות סינית. את האפשרות הייחודית לעידן הזה אנחנו רוצים לנצל

יובל קרניאל ונעם מנלה

הרעיון של יצירת מרחבי חיים נפרדים (קנטונים או אוטונומיות), בעלי צביון המורחב לתושביהם, הולך ותופס תאוצה. יותר ויותר אנשים מבינים שבהעדר יכולת לכפות על האחר ערכים ואורח חיים שלא מתאימים לו, נדרש פתרון חדש. כוונתנו לפתרון שמביא בחשבון את השבטים העיקריים שחולקים היום את המרחב המשותף בישראל. ראל. הוא מבוסס על נכונות להיפרד מהרעיון המייסד שמתמצה בביטוי "כוחנו באחדותנו", שהוביל אותנו אל סף מלחמת אזרחים.

בסדרת מאמרים המתפרסמים ב"הארץ" אנו מציגים מפת דרכים ליישום הרעיון. הסוגיה המרכזית שרבים תוהים בנוגע אליה היא עצם האפשרות להוציא את הרעיון הזה מן הכוח אל הפועל. במאמר האחרון בסדרה ("הארץ", 27.5) הצענו להקים את ברית הרשויות הליברליות (בר"ל). בראשות הברית תעמוד מועצה, בדומה למועצת יש"ע, שתפקידה יהיה לתת מענה לצרכים המשפטיים, האזרחיים, העסקיים והפוליטיים שהמדינה לא מצליחה או לא רוצה לספק לציבור החופשי. מדובר בפתרון הניתן ליישום מידי על ידי התאגדות של ראשי הערים החופשיות. הוא מיושם באופן ראשוני וחלקי במיזם נעים בסופ"ש, שבו שותפות כמה ערים חשובות. בנוסף קיימת התנגדות אקטיבית, המשותפת לכמה ערים, ליוזמות של הקואליציה בתחום החינוך ובסוגיית ההדתה, שאותה מוביל ראש עיריית גבעתיים רן קוניק.

אחרי שהתמודדנו עם סוגיית היישום צפה

17.72x15.6	1	עמוד 13	הארץ - כותרת	25/07/2023	86970531-9
אוניברסיטת רייכט - 84260					

אוטונומיה כלכלית לרשויות

יובל קרינאל ונעם מנלה

רעיון חלוקת ישראל למרחבי חיים שונים המכבדים זה את ערכיו של זה ולא כופים עצמם זה על זה, מעלה שאלות וחששות טבעיים. יש אומרים שהרעיון אוטופי, ויש שמי תקשים לוותר על אתוס הממלכתיות הישראלי ועל התפישה של כור ההיתוך. מה שאלו וגם אלו פחות שמים לב אליהם, שרעיון מרחבי החיים השונים קיים בישראל הלכה למעשה בקרב המתנחלים, החרדים והערבים, אבל נמצא מחוץ להישג ידו של הציבור הליברלי. מתוך הצורך לתקן את האנומליה החברתית הזאת מגיע הפתרון: הקמת בר"ל – ברית הרשויות הליברליות.

הסוגיה המרכזית שעולה מיד היא הכלכלית: כיצד יחולקו כספי המסים שלנו בין צורכי המדינה וצורכי הברית, כיצד וממה יחיו ויתפתחו מרחבי החיים החרדיים והערביים, איך נחזיק צבא חזק וחיוני, ומי יממן פרויקטים אדירי תקציב כמו הרכבת ומתקני התפלה, למשל.

בהמשך למאמרים קודמים בנושא, נתווח כאן קוי מתאר שיתנו מענה לסוגיה המשמעותית הזאת. בחזון שלנו בר"ל (וכל מרחב חיים אחר), היא מערכת כלכלית אוטונומית. הדבר דורש רפורמה מקיפה של מערכת המיסוי בישראל, וחלוקה חדשה של מס הכנסה ומסים אחרים. אם היום כל המס הולך למדינה והיא מקצה אותו לחינוך, לביטחון, לתחבורה, הרי שאחרי הרפורמה, המס יתחלק בין המדינה לבין מרחבי החיים השונים.

מהמדינה יירד נטל עצום של מנגנוני ענק לא יעילים, כמו מערכת החינוך למשל, והיא תוכל להתרכז בביטחון וביציירת תשתיות משותפות המתאימות לעולם המודרני. העיקרון המוסרי שבבסיס הרפורמה הוא, שהכספים ברובד הזה שנגבים מתושבי הברית ישמשו בעיקר אותם, ולא ילקחו למימון של תושבים ברשויות אחרות, שלהם ערכי חיים שונים.

עם הקמת ברית הרשויות הליברליות, המסים יחולקו בין המדינה ומרחבי החיים השונים, וכל רשות תממן את עצמה

כך למשל, תושבים של ברית הרשויות הדתיות יוכלו לממן בכספי הציבור שיילקחו ממס הכנסה שלהם, ישיבות, בתי כנסת, מקוואות, מתקני אגירת חשמל כשר לשבת ועוד. לעומתם, תושבים בברית הרשויות הליברליות יעדיפו שכספי הציבור שלהם יוקדשו לחינוך הומניסטי ופלורליסטי, ספורט, עידוד עסקים ותחבורה ציבורית בשבת. באופן זה ישראל תשיל מעצמה מנגנוני ענק שהתנפחו ומתקשים להתאים את עצמם לשינויים ההכרחיים בעידן הטכנולוגי, ותהפוך להרבה יותר יעילה בשירות לתושב. ההתייעלות שתאפשר להוריד את אחוז המס השולי הגבוה שאנחנו משלמים כדי לתמוך באוכלוסיות שמסרבות לכלכל את עצמן

מתוך אידיאולוגיה מקוממת. בר"ל תהיה ברית הרשויות החזקות – אין טעם להסתיר זאת. לכן ניתוק צינור החמץ צן חייב להיעשות בהדרגה, בתוכנית ארוכת טווח שתאפשר שינוי תפישתי. אנחנו סבורים שכל שנצמצם את התמיכה הכלכלית לית בבריתות האחרות, כך הן ייאלצו להיות יותר עצמאיות. זהו התהליך הדרגתי שאמור להימשך כ-15-20 שנה, ושבו כל חמש שנים יפחת שיעור התמיכה של בר"ל ברשויות האחרות. אנו מאמינים שברגע שהאחריות לאיכות החיים של תושביהן תהיה בידי הרשויות האלה, הן יידעו מה עליהן לעשות.

ברור שכדי לעשות שינוי בסדר גודל כזה נדרש תכנון מקצועי וכוח פוליטי, שלא נמצא בממשלה הנוכחית, אך ייתכן שיימצא בממשלה הבאה. אולם גם אל מול התנגדות של הממשלה המרכזית יכולות הרשויות המקומיות, כאשר הן פועלות במשותף, ליצור קואליציה שיש בה סמכויות, תקציבים, ומנר פי לחץ, כפי שראינו לא פעם באחרונה. אין ספק שמדובר באתגר גדול שמשנה את אופיה של המדינה, אבל זו הדרך היחידה לחיות כאן ביחד, בלי שצד אחד חי על חשבו האחר, גוזל את פרנסתו, וכופה עליו את ערכיו, תוך פגיעה בערכי החירות והשוויון. גם לליברלים, לתפישת עולמנו, אסור לכפות את עצמו על אנשים שתפישת עולמם שונה בתכלית.

ד"ר קרינאל הוא מרצה למשפט ולתקשורת באוניברסיטת רייכט; מנלה הוא חוקר תודעה דיגיטלית ומרצה באוניברסיטת רייכט

87688564-2	26/09/2023	הארץ - כותרת	עמוד 11	1	8.92x36.22
אוניברסיטת רייכמן - 84260					

מגזר נולד: המגזר הליברלי

יובל קרניאל ונעם מנלה

בחודשים האחרונים אנו עדים לתופעה מופלאה: קם מגזר חדש בישראל – המגזר הליברלי, שנהפך מאוסף יחידים לחברה שנאבקה על ערכיה היסודיים ועל זהותה. המתקפה האגרסיבית – החל מהתבטאויות מרחיקות לכת נגד להט"בים ועד ניסיונות לה' דרת נשים, בתוספת השינויים הדמוגרפיים ועליית כוחם של הקיצו' נים – צופפה את השורות. ההתקפה המתוזמרת היטב באחרונה נגד מגילת העצמאות מעידה, כי הטשטוש בין הזהות היהודית-דתית לבין הזהות הלאומית הולך ומתעצם. לישראל אין כיום מסמך או חזון מוסכם ומאחד. אנחנו נמצאים ברגע מכונן בחיי המדינה. אל מול עינינו מתהווה ישראל חדשה, שבטית. כל שבט מנסה למק' סם את השפעתו, לעתים קרובות על חשבון אורחות חייו של שבט אחר. גם הציבור הליברלי נדרש להגדיר מחדש את מקומו במארג השבטים, את זהותו, את ערכיו, את יהדותו.

בסדרת מאמרים ב"הארץ" (27.5, 19.6) אנו מתווים את הד' רך כיצד לבנות מן היסוד את המרחב הישראלי הליברלי. הצעד הראשון הוא ייסוד ברית רשויות ליברליות (בר"ל), שתהווה מר' חב חיים אוטונומי בו ישלטו ערכי החירות, ההומניזם והשוויון.

אין מדובר במדינה נפרדת. ישראל, המדינה-האם הצינונית, תמשיך להתקיים, עם צבא אחד, דגל אחד, בית משפט עליון אחד. מה שישתנה זה ביזור הכוחות והסמכויות בין הממשלה לרשויות המקומיות הליברליות. חשוב לחזור ולהזכיר גם כאן, שלמעשה מרחבים אוטונומיים או אוטונומיים למחצה מתקיימים בישראל אצל החרדים, הערבים והמתנחלים. אנו, הציבור הליברלי, רק מיישרים קו.

בתהליך המואץ של מעבר מאוסף יחידים לחברה, עולות שאלות המגיעות מתוך המתח המובנה בין שלושת מרכיבי הזהות המרכזיים: ישראליות, יהדות, וליברליות. בעוד הזהות הישראלית והליברלית היא מובהקת, הזהות היהודית של הצי' בור הליברלי נמצאת בקונפליקט פנימי יסודי: האם היהדות היא דת? לאום? תרבות? רבים בציבור הליברלי כורכים בין יהדות לדת, לממסד רבני דתי, לשפה, לטקסים ולאיסורים שר' חוקים מהווייתם. התוצאה היא התנתקות מהתרבות היהודית המפוארת, שהשפיעה על העולם לאורך אלפי שנות היסטוריה אנושית.

חברנו לאסא כשר שהגה את ט"ו העיקרים של היהדות הליברלית, שאין בהם קמצוץ של עליונות וכפייה, והם אינם "כזה ראה וקדש"

איך אפשר להתנתק ממורשת של ספר הספרים, של השפה העתיקה-חדשה שבה אנו משוחחים, חולמים וכותבים, של הוגים ויוצרים גאונים כמשה רבנו, שפינוזה, הרמב"ם, הרצל, אחד העם, ביאליק, עגנון, עמוס עוז וא.ב. יהושע ואיינשטיין (גם אלברט וגם אריק). בדומה לסיני, שגאה באלפי שנות מורשת סינית עתיקה ולא חושב להתנתק בגלל שיש סינים דתיים שמפרשים את המור' שת שלו אחרת או כפופים למנהגים אחרים.

היהדות שלנו היא לא דת ולא אמונה באלוהים – היא תרבות ופילוסופיה ומחשבה שעניינה תמיד היה תיקון עולם, קדמה וחי' דשנות, חמלה ואנושיות. לא במקרה השפיעו יהודים על העולם הרבה מעבר למספרם היחסי באוכלוסייה. אבות הצינונות כברל כצנלסון עסקו במתח המובנה הזה לא מעט. הם הבינו את כוחה של היהדות כזהות, אותו כוח אדיר שהחזיר אותנו לכאן, למול' דת ההיסטורית, אחרי 2,000 שנה ואחרי השואה.

אם יהדות היא לא דת אבל היא עדיין חלק משמעותי בזהות שלנו, אז מהם מרכיביה האידיאולוגיים? לצורך זה חברנו לפרופ' אסא כשר, שהגה ופירסם לאחרונה את ט"ו העיקרים של היהדות הליברלית. אלה עיקרים שאין בהם קמצוץ של עליונות, כפייה, אמונה באלוהים, בהשגחה פרטית או בגישה של "אתה בחרתנו". כמוכן שט"ו העיקרים אינם בבחינת "כזה ראה וקדש". הם אינם עשרת (או 15 הדיברות). הם קודקס רעיוני מחשבתי מוסרי שיצ' מח ויתפתח עם הזמן. קודקס מוסרי בקוד פתוח אם תרצו. היהדות הליברלית היא זהותו התרבותית של האדם העברי.

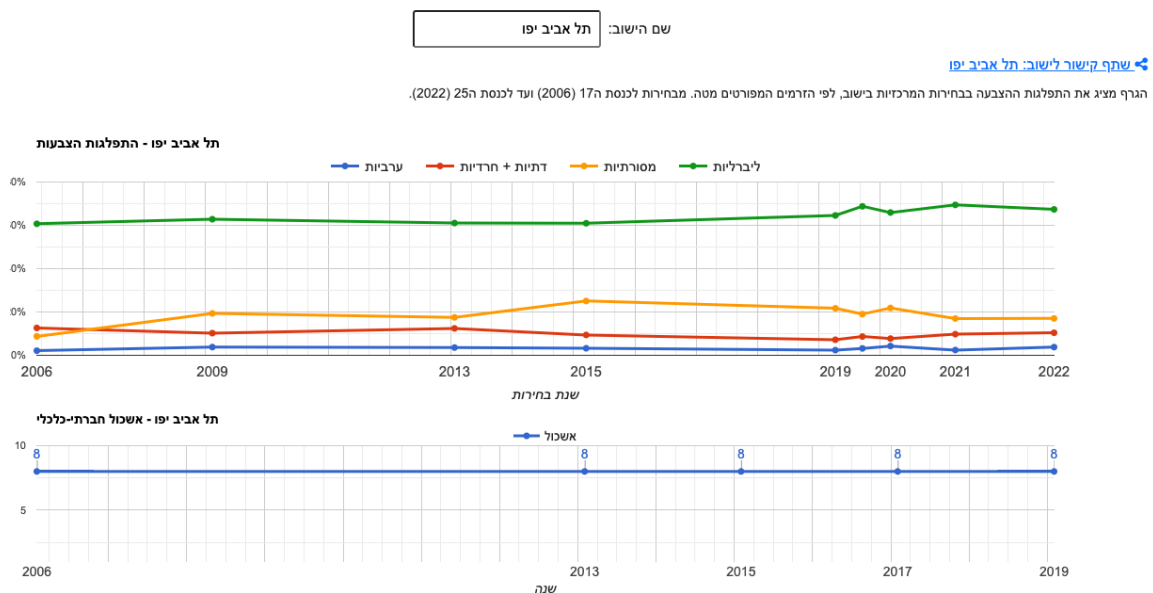
במאבק שלנו נגד גזענות, כפייה דתית, סמכותנות ודיקטטורה, לא צריך לרגע לוותר על הזהות והערכים שלנו, כיהודים בעלי מר' רשת מפוארת. אנחנו מכבדים זרמים נוספים של היהדות לצדנו, כמו היהדות החרדית, הצינונות הדתית והרפורמים, ומבחינתנו אין לאף זרם עליונות על פני האחרים.

ומה באשר לאמונה? היא בכלל עניין פרטי, ואין לכלל מה לע' סוק בו מבחינתנו. איש באמונתו יחיה. אנחנו שואפים להקים ביי' חד את המרחב הליברלי של יהודים בישראל, ברית של רשויות ליברליות. ברית שהיא לא רק של ערים אלא של כל המוסדות, הארגונים, העובדים, היוצרים, האקדמיה, גופי החינוך והתרבות, שיש להם ערכים ליברלים, ומחויבים לחירות ולשוויון וגם לתר' בות עברית ולרוח.

גלו את רוח עירכם

לכל עיר ורשות מקומית בישראל יש את הצביון הייחודי לה. הרוח שלה. אראל עוזיאל פיתח כלי המבוסס על דפוסי הצבעה המופיעים בנתוני הלמ"ס. מעניין לראות כיצד משתנה רוחה של עיר במהלך השנים. אתם מוזמנים ללחוץ על הקישור ולבדוק האם רוחה של העיר בה אתם פועלים השתנתה בשנים האחרונות ועד כמה.

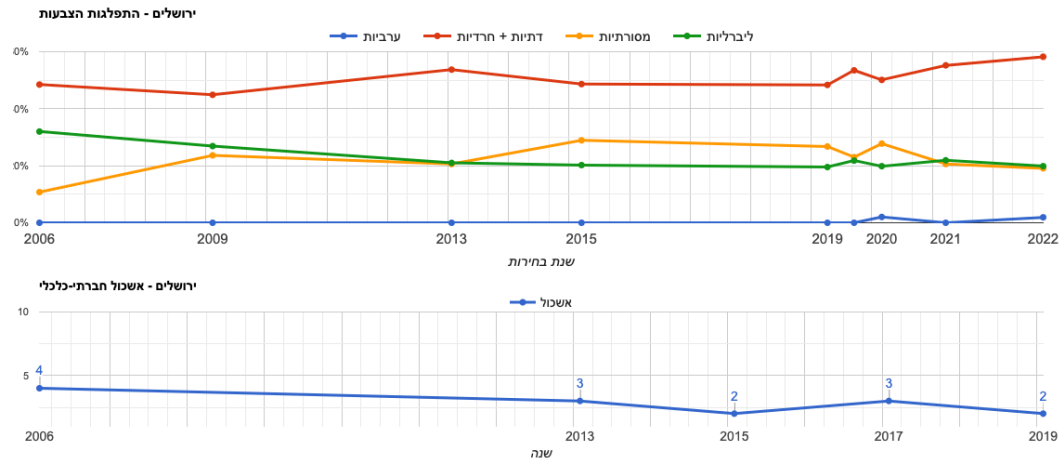
לפניכם מספר דוגמאות לערים שמרניות אל מול ליברליות אל מול אוכלוסיה ליברלית-שמרנית מעורבת.

שם הישוב: **ירושלים**

[שתף קישור לישוב: ירושלים](#)

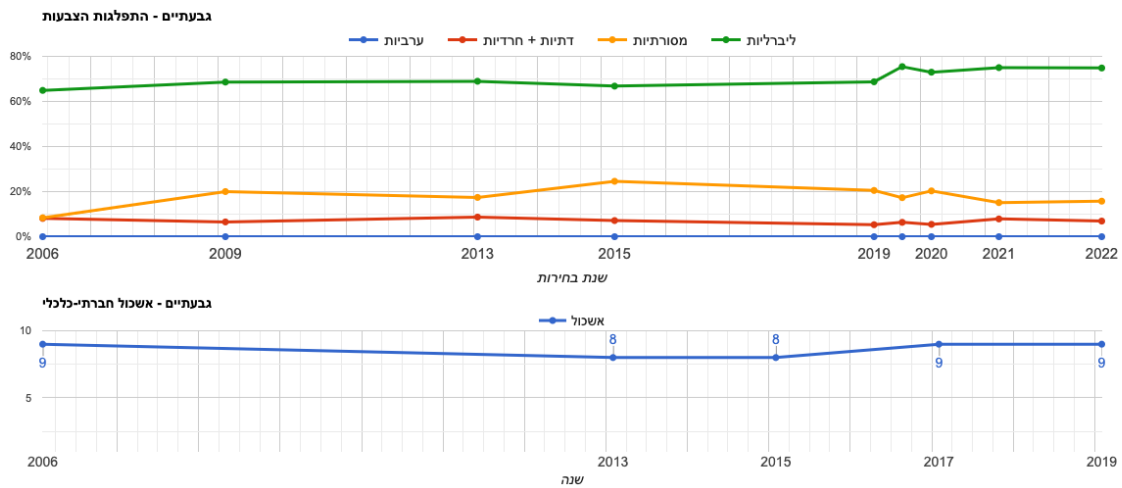
הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: **גבעתיים**

[שתף קישור לישוב: גבעתיים](#)

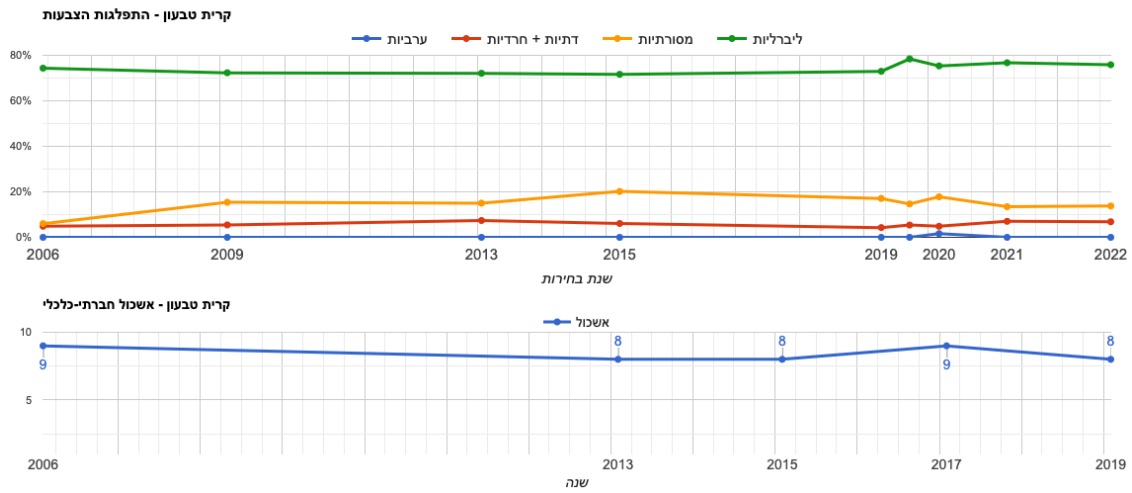
הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: **קרית טבעון**

[שתף קישור לישוב: קרית טבעון](#)

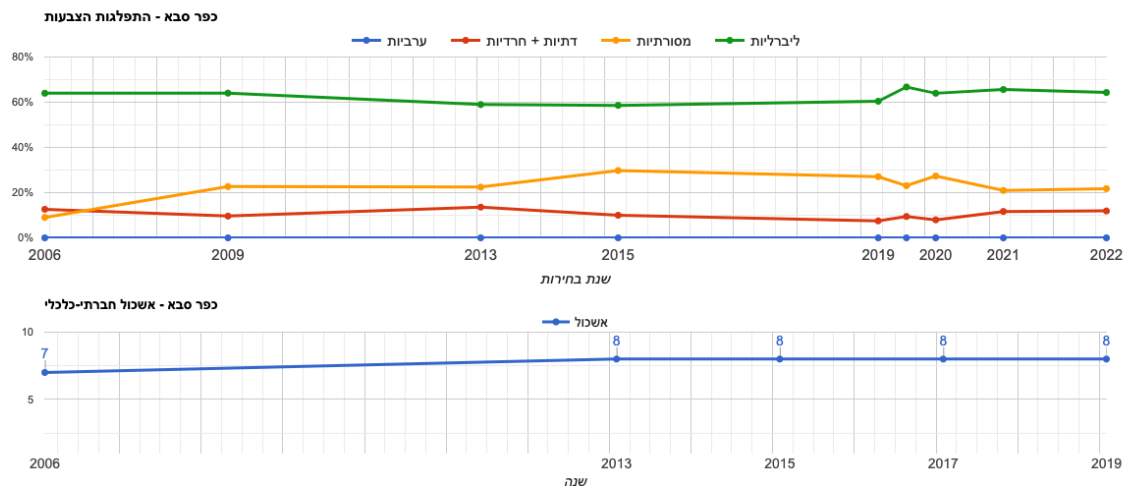
הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: **כפר סבא**

[שתף קישור לישוב: כפר סבא](#)

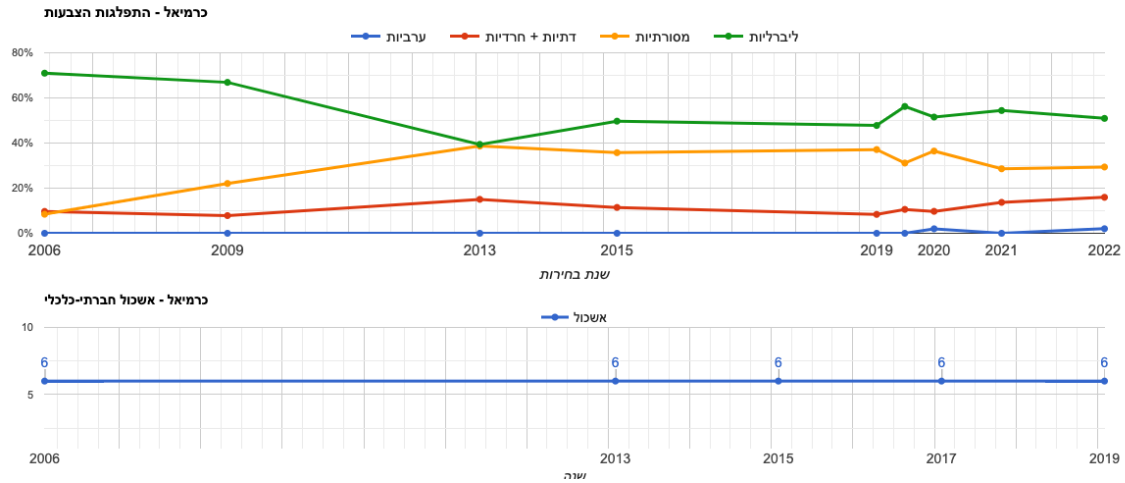
הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: **כרמיאל**

[שתף קישור לישוב: כרמיאל](#)

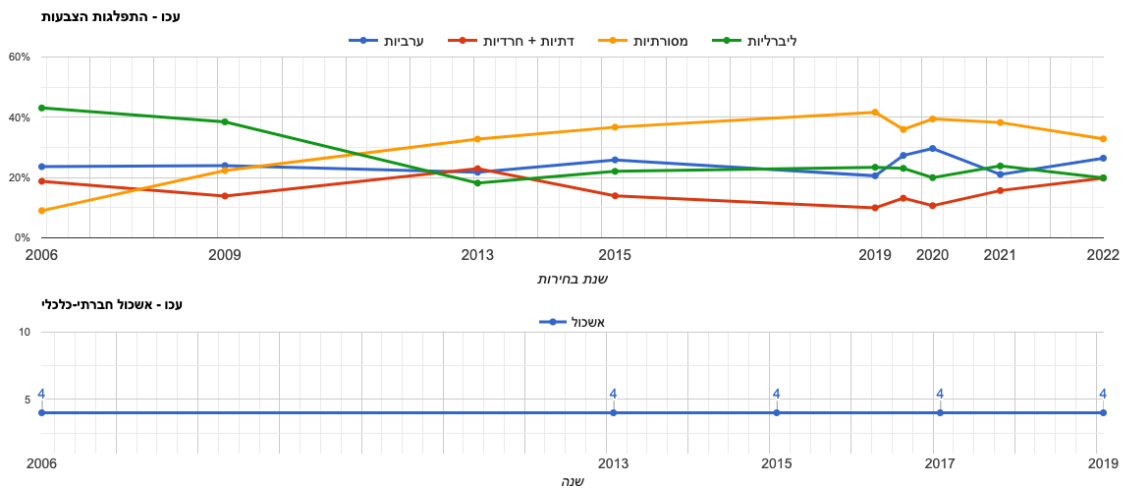
הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: **עכו**

[שתף קישור לישוב: עכו](#)

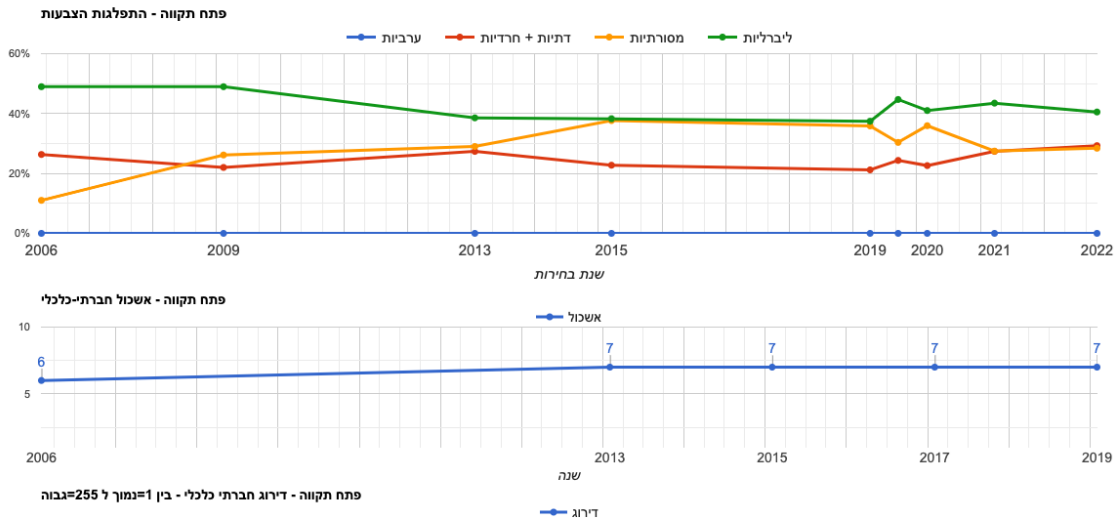
הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: פתח תקווה

[שתף קישור לישוב: פתח תקווה](#)

הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

שם הישוב: מודיעין מכבים רעות

[שתף קישור לישוב: מודיעין מכבים רעות](#)

הגרף מציג את התפלגות ההצבעה בבחירות המרכזיות בישוב, לפי הזרמים המפורטים מטה. מבחירות לכנסת ה-17 (2006) ועד לכנסת ה-25 (2022).

